

2012 m. spalio 5 d., penktadienis

Nr. 35 (1003) | Kaina 2,50 Lt

D a i l é | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i j a

2

Violončelininko Rimanto Armono jubiliejui

3

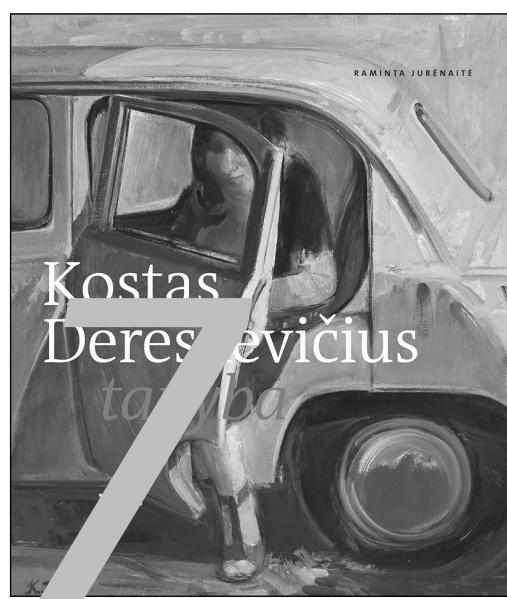
Pokalbis su režisieriumi Povilu Gaidžiu

5

Kęstučio Grigaliūno meno projektas

6

Paroda „Kaip aš čia patekau“ ŠMC

Knygos: „Kostas Dereškevičius. Tapyba“

8

VDFF pasibaigus

Pierre Bismuth. Sekant dešinės rankos judesius – Ingrid Bergman filme „Kasablanka“. 2005 m.

BUGADA & CARGNEL GALERIJOS PARYŽIUJE NUOSAVYBĖ

Apie prestižo fantasmagoriškumą

Šiuolaikinis lietuvių ir prancūzų meno projektas Klaipėdoje

Virginija Vitkienė

Susidūrus su projektu „Prestižas: šių dienų fantasmagorija“ ramybėje nepalieka įkyrus klausimas, ar nėra neprestižiška kalbėti prestižo tema šiuolaikinio meno kontekstuose? Meno, kuris Vakarų puose prieš keturiadesimt metų atsisakė būti vertinamas ne tik estetikos, bet ir utilitarumo (o tai rečiau, ir vertės, kainos, reitingo) kategorijomis. Pavyzdžiui, Nicolas Bourriaud, garsus prancūzų kuratorius ir meno kritikas, nuo 1992-ųjų teksais ir parodomis analizuojantis „naujosios modernybės“ formas, būvę ir sąsajas, iki šio projekto, kuriam buvo pakviestas parašyti tekstą prestižo tema, nė nebuvę šios sąvokos vartojės kuratoriuiame ir menotyriame žodyne. Maža to, parodos lankytojams jis prisipažino nė nemanantis, kaip veikia akcijų bir-

žos, suprask – ir meno rinkos, dėsniai. Kadangi parodos kuratorių Julijos Čistiakovos, Igno Kazakevičiaus ir Vido Poškaus tekstuose kataloge ir viešojoje komunikacijoje meno rinkos, finansinės galios, perkamumo ir žinomumo epitetai yra bene pagrindiniai, apibūdinantys prestižo sąvoką, sprendimas bendradarbiavimui kviečia N. Bourriaud (o ne, tarkim, FIAC – Tarptautinės meno mugės Paryžiuje – direktorę Jennifer Flay) yra itin perversiškas faktas. O teoretiko sutikimas Jame dalyvauti – bene fantasmagoriškas, jeigu vartosime jo žodyną.

Bet apie viską iš eilės.

Prestižinėje parodoje Klaipėdos kultūrų komunikacijų centre eksponuojami prancūzų ir lietuvių menininkų kūriniai. Kuratorė J. Čistiakova, gyvenanti Prancūzijoje, kur 2006-aisiais išvyko mokyti į kura-

torystės mokyklą *Ecole du Magasin* Grenoblyje, o vėliau išsiliejo į vėlesnius meno projektus, šioje parodoje dirbo atrinkdama, kviesdama ir, bendradarbiaujant su kviečiamu menininku galerijomis, pristatydamas prancūzų menininkus – Wilfridą Almendrą, Pierre'ą Bismuthą, Danielį Bureną, Claire Fontaine (pastarasis vardas – menininkų dueto pseudonimas). Jų prestižiškumu neleistų abejoti pastarųjų dešimtmečių meno istorijos puslapiai. Ignui Kazakevičiui ir Vidui Poškui teko sąlygiškai sunkesnė užduotis – sugraduoti lietuviškąją prestižo versiją, kuri net ir kanoniškai mastančiam šiuolaikinio meno žinovui atrodo banguojančiai netolygi. Jų užduotis sunkesnė todėl, kad mes visi (vietos žiūrovai) galime pareikšti savo kritinę nuomonę apie at-

NUKELTA | 4 PSL.

Jubiliejas, premjera, sezono pradžia

Koncertas violončelininko Rimanto Armono jubiliejui

Živilė Ramoškaitė

Ši, o ne kokį kitą rašinį pavadinimą padiktavo šeštadienį (rugpjūčio 29-ąją) Nacionalinėje filharmonijoje įvykęs šventiškas simfoninis koncertas, aprėpię tris reikšminius įvykius. Šiuolaikinės reklamos gamintojai tikrai sušuktu: „Trys viename!“ ir būtų teisūs. Taigi buvo paminėtas artėjantis violončelininko Rimanto Armono šešiasdešimtmetis, įvyko pasaulinė Anatolijaus Šenderovo kūrinio premjera, o Nacionalinis simfoninis orkestras, diriguojamas Juozo Domarko, pradėjo 72-ąjį sezoną.

Minėtoji premjera – tai Koncertas violončeliui ir orkestrui Nr. 3, kurį su orkestru atliko jubiliatas. Beje, kūrinio atsiradimą iniciavavo pats vakaro solistas, noriai atliekančios naujus veikalus. Kompozitorius, rašydamas veikalą, galvojo ne tik apie violončelininką R. Armoną, bet apie visą muzikalią Armonų šeimą. „Koncertas dedikuojamas ne tik Rimantui Armonui – puikiams muzikui, mano geram draugui ir kolegai, bet ir visai garsiajai Armonų dinastijai. Kaip žinome, Rimanto tėvas Augustinas Armonas – žymus Lietuvos fleitininkas, motina Emilija Pilotaitė-Armonienė – smuikininkė, garsi pedagogė, sesuo Ingrida – smuikininkė, žmona Irena – pianistė, sūnus Edvardas – violončelininkas. Dažnai girdime Irenos ir Rimanto duetą, Armonų

Rimantas Armonas

D. MATVEJEVO NUOTR.

trio. O man muzikų dinastijos dvišiai itin artima, nes pats taip pat esu tokios dinastijos narys“ (iš koncerto programėlės).

Šias autorius mintis nesunkiai galėjai atsakti koncerto muzikoje. Savaime suprantama, svarbiausia buvo raiški ir virtuoziška solisto ir orkestro partija, tačiau išskirtinė reikšmė buvo teikiama smuikui, fletai, fortepijonui ir violončeliui, simbolizuojantiems Armonų dinastijos narius. Koncerto forma skleidėsi kaip kontrastingu epizodų visuomai, ją vienijo pasikartojantys du motyvai, kuriuos autorius įvardijo kaip „žemės“ ir „dangaus“. Kūrinui arčiant į pabaigą pasigirdo kitokio stiliaus fortepijoninio trio epizodus. Nors tame girdėjosi anksčiau skambėjusieji motyvai, bendroje kūrinio simfoninėje faktūroje šis

intarpas panėšėjo į svetimkūnį, kažkā „iš kitos epochos“. Gal kompozitorius to ir siekė?

Konekto vykšmas buvo panašus į sekamą gyvenimo istoriją, kupiną šiltos subtilios lyrikos ir labai staičių temperamentingų proveržių, priartėjančių prie griausmingų garsinių sprogimų. Juos sustiprino perkusija, kurios partija kompozitorius išskyre net ir programėlėje išvardytu orkestro solistų būryje. Dainingieji violončelės epizodai kaitaliojosi su greito tempo, keliančiais chaotiško lėkimo išpūdžių. Gir-dėjome aleatorinius intarpus ir netgi džiazą. Jei reikėtų nusakyti pirmajį bendrą nuskambėjusio veikalą išpūdį, pirmiausia paminėtume jo kontrastingumą, išmonę, atvirą emociogumą, idėjų gausą. Idėjos šis yra pasipylė tarsi iš gausy-

bės rago, tik ar nebuvu jų per daug?

Tai jau trečiasis šio autorius koncertas violončeliui – instrumentui, kurį puikiai valdė kompozitorius tévas, pačiam kompozitoriui irgi teko jį vaikystėje „pačiuinėti“. Nenuostabu, jog violončelės galimių byni arsenałas jam nėra *terra incognita*. Vakaro solistui buvo ką pagroti ir darsyk atskleisti savajį meistriškumą, intelektą, aukšto lygio virtuoziškumą. Juozas Domarko talentas valdyti formą – seniai žinomas ir vertinamas, ką jau kalbėti apie tik ką sukurtų opusū pristatymą publikai. Maestro ir šis yra buvo tvirtas kaip uola, į kurią drąsiai remėsi susikaupę orkestrantai. Orkestro solo partijas tiksliai atliko pianistė Irena Uss, fleitininkas Valentinas Gelgotas, smuikininkas Dainius Peseckas, violončelininkas Raimundas Jasukaitis ir perkusininkas Arkadijus Gotesmanas.

Dar keli žodžiai norisi pasakyti apie vakaro jubiliatą R. Armoną. Jis ne vien puikus violončelininkas ir pedagogas, jis – sążiningas, kuklus ir labai darbštus žmogus, visapusiškai atsidavęs pasirinktais profesijai, kaip ir jo žmona Irena Uss, su kuria daugelį metų koncertuoja. Jų duetas, pasak muzikologės Ritos Nomicaitės, – viena tvirčiausių ir nuoširdžiausių mūsų muzikos kultūros atramų. R. Armono rūpesčiu mūsų muzikos kraitis praturtėjo ir tebeturtėja naujas kūrinius, kuriuos jis entuziasticai gro-

ja kaip solistas, dueto ir trio narys.

Antrasis ši šventišką vakarą atlirkas kūriny – Ketvirtąjį („Romantiškė“) Antono Brucknerio simfoniją. Po šiuolaikinio opuso ji suskambėjo kaip didinga, ramybė alsuojanti oazė. Daininga, galingu orkestro *tutti*, puikū solo epizodų muzikos plynė glostė ausi spalvinga ir sodria harmonija, į kurią jisiklausyti leido gausūs pasikartojimai, neskubri tėkmė. Ši itin vaizdinga, fantaziją kurstanti muzika publiką tiesiog užhipnotizavo. Orkestras simfoniją grojo nepaprastai pakiliai, išraiškingai ir juvelyriskai tiksliai. Visos jo grupės – styginių, medinių ir varinių (ševerti ypatingų komplimentų!) pučiamieji, mušamieji skambėjo puikiai, skoningai buvo artikuliuojami unisonai.

Atskirai norisi paminėti vartorinį koncertmeisterį Mindaugą Gecvičių. Šis Brucknerio veikalas orkestro repertuarė ne naujiena, tačiau toks aukščiausio lygio jo atlilikimas – taip! Šios interpretacijos pasiklausius drėsčiau tvirtinti, jog tai mėgstamiausias orkestro ir ypač jo meno vadovo J. Domarko kūriny. Maestro valia, emocijos ir intelektas susilydė į nuostabiai darinių vienovę. Publikai audringai plojant, orkestras virtuoziškai atliko žerintį bisą – Richardo Wagnerio operos „Lohengrin“ trečiojo veiksmo žangą.

19 heroizmo viziju

Tarptautinė teatrologų konferencija „(Re)vizija: heroizmas“

Kristina Steiblytė

Antrus metus iš eilės bendradarbiaujant „Sirenu“ festivaliu ir Lietuvos muzikos ir teatro akademijai LMTA vyko tarptautinė teatrologijos studentų konferencija. Šių metų tema – „(Re)vizija heroizmas“.

I rugpjūčio 27–29 d. vykusią konferenciją susirinko daugiau nei 20 teatrologijos studentų iš septynių šalių ir 19-oje pranešimų dalijosi savo žiniomis bei supratimu, kas yra herojus, kokius žygius jis gali atlikti šiuolaikinio teatro scenoje ir kokiąs heroizmo vizijas kiekvienas mato. Nors tema buvo gančtinai tiksliai apibrėžta, vis dėlto jaunieji teatrologai sugerbėjo į ją pasižiūrėti kūrybiškai ir pristatyti įvairias herojų perspektyvas. Pavyzdžiu, kalbėta apie nacionalinės herojus. Tai, ką pasakojo Uldis Snikeris su Klāvu Mellisu (Latvijos kultūros akademija) apie Laéplesį (XIX a. sugarvalotą istoriją, įvairiai pavadinėti įgydavusiai meninė formą XX a. ir, regis, vis dar reikalingą XXI a.) bei Tamara Kiknavelidze (Ilia vals-tyninis universitetas, Gruzija) apie

gruzijos nacionalinius herojus bei teatro kūrėjus, tautinio sajūdžio metu prisiemusius herojų vaidmenis, pasirodė būdinga ir kitoms nedidelėms tautoms, romantiskai kūrusioms savo nacionalinius herojus ir ėmuisiems herojuoti, mistifikuoti teatrą (ne išimtis čia ir Lietuva). Kaip teigė Katarzyna Koślacz ir Mateuszas Szymanówka (Varšuvos universitetas), romantinio herojaus atgimimą galima pastebėti ir dabar, ypač per gedulą. Pavyzdžiu, čia tapo 2010 m. įvykusi nelaimė, kurios metu žuvo 94 lenkų diplomatai ir visuomenės veikėjai, tarp kurių buvo ir tuometinis prezidentas Lechas Kaczyński. Po katastrofos pastaras vos ne per naktį iš bene nepopulariausio politiko tapo viena svarbius asmenybių.

Apie tapimą herojumi atsitiktinai kalbėta ne viename pranešime. Konstatavus postmodernias herojų kūrėjumo transformacijas (iš individualybės kulto į kasdienybės teatrą) ir naujojo nuoširdumo apraiškas, ne kartą (Evelyn Raudsepp ir Kadi Lääne, Marios Ognevą, Vladislavą Stankevičiaus ir dar bent poro kitų pranešimų) buvo daroma

išvada, kad herojais dabar tampa trumpam ir jais gali būti net su jokiomis kliūtimis nekojoje, nekūrė nieko naujo, tiesiog atsidūrė tinka moje vietoje tinkamu laiku, pasirodė televizijos projekte ar viešai papasakoje savo istorija, išpūdin-gai pasipiršę ar išskyrę. Tad herojaus mirtis nebuvó paskelbta, greičiau konstatuota visiškai nauja jo būsena ir statusas. Tokį herojų apsibrėžus gyvenime, buvo nuspręsta, jog ir teatro scenoje herojai negali būti kitokie: ir čia jie trum-palaikiai, tokie pat nesvarbūs, tokie pat žmonės kaip ir kiekvienas iš mūsų, kurių paprasciausiai išgyven-ta diena gali tapti herojisku žygium.

O iš pats heroizmo išpūdžių dažnai kuriamas jau ne pačių herojų, o žiniasklaidos priemonių bei (ne)palankių aplinkybių. Tad nereikia stebėtis, kad scenoje Hamletas apsirengia džinsus ir „būti ar ne-būti?“ klausia nebe kaip egzistencių apmąstymų iškankintas herojus, o greičiau kaip tinkamos vadybos strategijos ieškantiesi verslininkas, kad žmogus, negalintis daryti itakos savo likimui, tampa pagrindiniu veikėju, kad teatre neretai iš viso nebe-

lieka ne tik herojų, bet ir apskritai nuosekliai personažų, kad tauta savo herojumi renkasi Peteri, o ne Tomą Stokmaną (prisiaiškėli, ne norint keisti *status quo*, o ne idealistą, siūlantį geresnės ateities galimybę).

Jaunieji teatrologai, dalindamiesi savo mintimis apie herojus ir bandydami apibrėžti jų vietą teatro istorijoje ir dabartyje, atskleidė ne tik savo pažiūras, bet ir pademonstravo, kokia jaunu humanitarų kartą auga. Panašu, kad ateina originalių idėjų turintys, smalsūs ir aktyvūs žmonės, su kuriais bus įdomu dirbti. Tačiau, žinoma, jie susiduria ir su problemomis. Kai kuriems sunkiai sekési apibendrinti (suformuluoti, ką vis dėlto reiškia papasakoti siužetą, personažų charakteristikas ar nupasakoti scenos vaizdžiai), kitiems užsižaidus su pranešimo forma ar tiesiog dėl ne-pakankamų oratorystės ar kalbėjimo angliskai išgudžių buvo sunkiau pertekli turinį, buvo ir tokiai, kuriems (labai studentiškai) pasiruošimui pritrūko vienos nakties. Deja, šiemet sunkiai sekési diskutuoti, aptarti vieni kitų idėjas, kelti kla-

simus. Galbūt dėl to, kad nemaža dalis galvoja panašiai ar kad konferencijos programa buvo gančtinai įtempta: buvo įtrauktai ir susitikimai su jaunaisiais teatrologais (*teatrometras.lt* redaktoriais), jaunaisiais aktoriais (Ainius Storpirtis, Elzė Gudavičiūtė, Marius Repšys) ir režisieriais (Vidas Barcikis ir Olga Lapina), šiemet apdovanotais „Auksiniu scenos kryžiumi“. O gal todėl, kad būdami dar tik būsimi profesionalai dirbome daugiausiai patys, savotiškame seklijame baseino krašte, kur maudytis galima ir be priežiūros, bet plaukti vargu ar išmoksi.

Jauni teatrologai noriai pasinaudojo galimybe pasidalinti mintimis už savo auditoriją ir universitetų sieną. O galimybę išbandyti save akademinėje terpeje su užsienio kolegomis neabejotinai vertinga: dabar žinome ne tik ką galvoja teatrologai kitose šalyse, bet ir tai, kad esame ne vieni su savo idėjomis (o kartaais ir problemomis), pramoko-me susikalbęti ir pradėjome bendradarbiauti. Graži užuomazga, galbūt išaugianti į mokslinius ar teatrinius žygius.

S. JUNDULEITIS NUOTR.

Pusē amžiaus teatre

Kalbamės su Klaipėdos dramos teatro režisieriumi Povilu Gaidžiu

Velyvą pavasarį (gegužęs 24 d.) režisierius Povilas Gaidys atšventė 75-metį, kitų metų pavasarį sueis 50 metų, kai nuo 1963 m. kovo dirba Klaipėdos dramos teatre. Baigęs vaidybos studijas Valstybinėje konservatorijoje, išvyko mokytis režisūros į Maskvą, o grįžęs į Lietuvą ir pastatės diplominių spektaklį Klaipėdos scenoje, liko čia štai jau pussimtį metų. Kas palaiko fizinę ir dvasinę stiprybę ir kur slypi tokio stabiliumo dirbant vienam kolektive paslapčis? Kaip režisierius išgyvena ilgiau nei manyta užtruksią teatro rekonstrukciją? Ką mano apie Klaipėdos dramos teatro ateitį, iki šiandien ruošdamas jam jaunus scenos kūrėjus? Apie tai kalbėjomės susitikę su Povilu Gaidžiu rudeniais lapais nuspalvintoje Klaipėdoje.

Nepasakyčiau, kad esu stiprus fiziskai ir turiu stiprią valią. Esu karpizingas ir tiek užsispypręs. Metai eina, cina ir štai kaip greitai praėjo. Kadaise labai laukiau 50-mečio; maniau, kai bus penkiasdešimt, atėis branda. Iki to laiko jaučiausis vis dar jaunas. O kai suėjo penkiasdešimt, metai pradėjo taip greitai bėgti, kad dabar ir pakalnė atrodo netoli. Nesenori apie tai galvoti, bet vis tiek neramu – gal ryt, gal po metų... Stengiuosi tas mintis vysti kitaip žiūrėdamas į gyvenimą. Bėgi, pasilenkės į žemę žūri, nicko nematai, o kai pakeli akis, pasižiūri – Dieve, kaip gražu ir gera! Juk anksčiau net savo Mažvydo alėjos nepastebėdavau, o šį pavasarį, suėjus 75-criems, tokie gražūs pasirodė ir krūmeliai, ir medeliai, pražydė įvairiausias žiedais. Kaštonai, mano mylimiausios gėlės alyvos. Reikia laikytis ir laiką leisti prasmingiai.

Na o jubiliejus, kai dirbi teatre, nori nenori tenka šventi. Švenčiau 70-metį, gal, duos Dievas, bus ir 80-metis. O tie „penkmečiai“... Nenorėjau iškilmingumo, o tik kukliai, gražiai pabūti su bičiuliais, teatro kolektivu, šiltoj aplinkoj. Visai ramiai nepavyko – gavau sveikinimus iš Prezidentės, Ministrės Pirmininkės, kitų valdžios žmonių. Ir kažkaip prisiminiau, kad kitąmet, kovo mėnesį, bus 50 metų, kai tuometinio kultūros ministro Juozo Banaičio skyrimu pradėjau eiti vyriausiojo režisieriaus pareigas Klaipėdos dramos teatre. Išbūti tiek metų vienam teatre, vienoj vijo, yra nemažai. Esu statęs ir kituose teatruse, kitoje šalyse, turėjau galimių ir visai išvažiuoti, bet vis tiek Klaipėdos teatro nepalikau. Kiti juokauja, kad reikia mane išrašyti į Gineso rekordų knygą – šitiek laiko vienam kolektivui! Ir daugelis klausia – kodėl, kaip tiek laiko išsilaikü? Aš ir pats nežinau. Žinoma, gal ir per ilgai

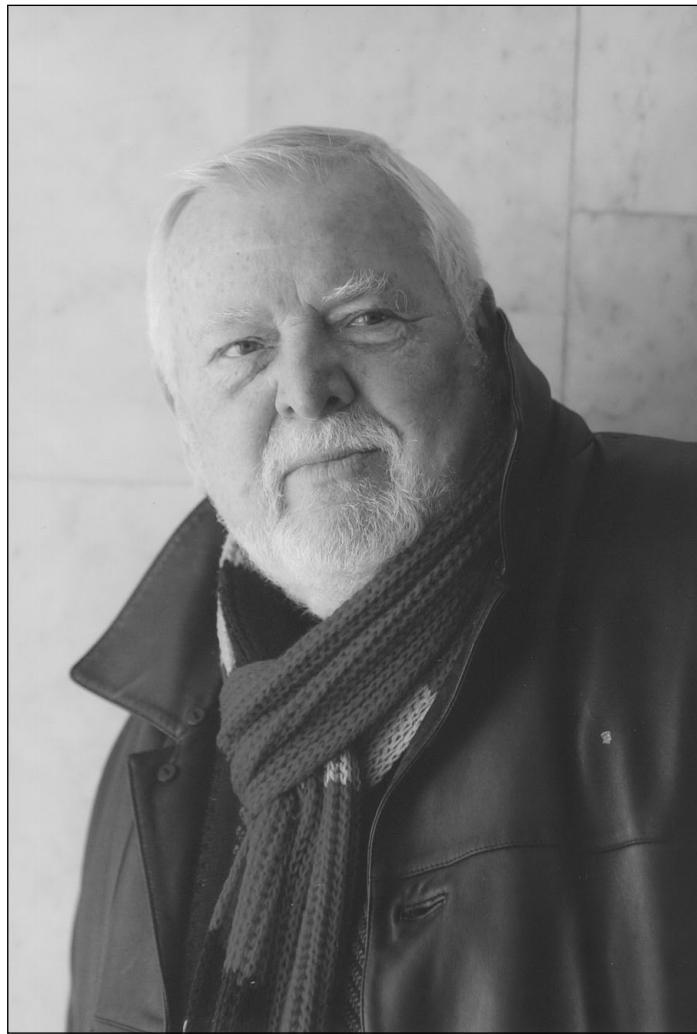
užsisidėjau, o kita vertus, kas čia blogo, gal kaip tik neblogai? Teatras yra sudėtingas organizmas, kuriame būna ir revoliucijų, ir pakilių bei nuosmukių, ir režisierui, ypač dirbant vadovaujančiam poste, išsilaiatyti tikrai nelengva. Gal to ilgo buvimo priežastis – mano nekonfliktiškas, diplomatiškas būdas? Nepasakysi, kad nekonfliktavau, bet gal dažniau išklausydavau, išziūrėdavau, stengdavausi kurti ansamblį. Visada – ar statydamas spektaklį, ar ką nors kita darydama – galvojau apie kolektivą ir ansambliskumą. Juk mūsų kolektivas keitėsi, pasikeitė net kelios kartos, nemažai garsių žmonių ir talentingu aktorių teatrą paliko, atėjo ir užaugo kiti. Tuo gal ir pasižymėjo mūsų trupė – kūrybiniu pastovumu. Aš pats dabar statau mažiau, bet visi čia atvykstantys režisieriai pabrėžia, kad Klaipėdos teatre dirba tvirtas, geras aktorių kolektivas.

Jūsų akysė pasikeitė ir keičiasi aktorių kartos. Ar matote, kokios jos skirtingos? Ar pavyksta joms rasti bendrą kalbą?

Žinoma, kad skirtinges. Ne kartą teko rinkti aktorių kursus Klaipėdos fakultetuose, net jie pasirodydavo skirtinti. Bet turbūt labiausiai skiriasi požiūris į teatrą, į darbą. Anksčiau, anuometinėj santvarkoj, ateinantiems į teatrą duodavo butus, algas, net vaidmenimis turėdavo aprūpinti. Ir teatras virto tarsi sanatorija, šiltadaržiu. Dabartiniam jaunimui jis nieko negali pasiūlyti, jauniems aktoriams tenka viskuo patiemis pasirūpinti. Ir jie tai sugeba, patys sau padeda, susiranda darbo, būstą. Kad ir paskutinis mano kursas, susidūrės su baisiom sąlygom – teatras uždarytas, repertuaras pabiręs, vaidmenų néra... Visą šį laiką aš stengiausis nesišvaistyti aktoriais. Suprantu, kad ateina metas, kai vyresnis žmogus tampa lyg ir neberekalingas. Tačiau ji reikią gerbti. Savo buvimu jis palaiko teatro dvasią. Tai labai svarbu. Kai iš teatro atleidžiama vyresnioji karta, jis darosi nebeatpažįstamas. Tad turi būti kažkoki perimamumas, kartu sugyvenimas. Štai kad ir toks beveik anekdotiškas įvykis. Prieš pat tą nelemtą teatro pastato griūtį viena budinčioji man pasakojo naktį mačiusi teatro koridoriais vaikščiojantį Vytautą Kanclerį. Seniai mirusį aktorių! Gražu, kad yra tokia dvasia... Ir simbolika.

Per Jūsų darbo laiką tai, regis, antra teatro rekonstrukcija? Puikiai prisimenu, kaip kolektivas ir Jūs džiaugėtės, atvérė naujo priestato duris, naują mažają sceną.

Dvi teatro pastato generalinės rekonstrukcijos ir keli remontai. Paskaičiavau, kad iš 50 savo darbo metų reikia išmesti 20, kai viskas sustodavo dėl rekonstrukcijų ir remontų. Išmesti dvidešimt metų normalaus darbo... Ar sulauksi tos dienos, kai vėl atversim teatro

Povilas Gaidys

V. LIAUDANSKO NUOTR.

duris? Gal sulauksiu... Buvo kalbėta, kad viskas užtruks iki 2014 m., dabar – kad bus baigtą 2015 ar net 2016 metais... Štai Kauno teatras kažkaip išskapstę... Mes vaidinam Žvejų rūmuose, bet teatrui jie nepritaikyti. Ten scena didžiulė, gaujam ją palyginti retai. Matau, kaip stengiasi režisieriai, bandydami priartinti aktorius prie žiūrovų. Net sodina žiūrovus scenoje. Tokius spektaklius ne tik išvežti kur nors sunku, bet ir rodyti...

Ar buvo kada teatrui geras laikas? Ką tai reiškia – geras teatro laikas? Gal tokio apskritai negali būti ir teatras privalo nuolat nugalėti sunkumus?

Geras laikas teatrui būna tuo metu, kai jį lanko žiūrovai, kai jis jiems reikalingas. Tada ir teatras jaučia pakilimą. O šiaip viskas yra laikina, banguota – būna geresnių laikų, sunkesnių, vėl geresnių, vėl sunkesnių. Daug kas priklauso ir nuo gyvenimo, dramaturgijos, ir nuo vidiario žmogaus poreikio. Žmonės dabar viskuo persisiotinę. Teatras nebėra toks reikalingas. Stengiamės ir repertuarą „balansuoti“ taip, kad šiek tiek žiūrovėsnesį spektaklį keistų sudėtingesnį – juk privalom ir kažkokias pajamas gauti, ir nenusileisti iki vien pramogos. Sunku, ypač dabar, bet stengiamės laikytis.

Kokia dramaturgija Jums artimesnė dabar? Ne kartą buvot vadintas „komedijos meistru“...

Piešę visada renkiesi ir statai pagal laiką, aktualumą. Kas yra svarbu šiuo metu. Juk laikas keičiasi,

bandysiu... Na taip, esu vadinas „komedijos meistru“. Ir norėjau tuo vardo pabėgti, bandžiau įvairius žanrus.

Kas Jums, režisieriau, yra teatras? Pusė gyvenimo jam atiduota. Ar per tą laiką jautėte bendraminčių, bendrakūrėjų palaikymą?

Teatras – tai namai, antrai namai, antras gyvenimas. Turbūt nieko daugiau apie jį negalėčiau pasakyti. Jeigu gyvenimas priverstų, gal galėčiau be teatro išgyventi. Bet jei jau pradedi teatre dirbtį, paliki jį labai sunku... Štai kad ir mūsų aktoriai – kai susiburiam po premjeros ar kartais gamtoje pasibūnam, ar net per laidotuves, visi vienas kiti klausinėjam, kaip gyvenam. Ir kalbam, kad nebesimatom, nebežinom vienas apie kitą. Be teatro žmonės negali. Tai namai, kur turi „savo vietą“, savo antrą šeimą – viskas rūpi, viskas svarbu. Bet kuris, dirbęs teatre – ar rūbininkė, ar valytoja, ar vairuotojas, – užsikrečia teatro bacila, o susitikę prisimena, klausinėja. Taip, teatras turi savo magijos, jis žmones įtraukia. Gal tai atrodo gražūs žodžiai, bet tai tiesa. Atrodo, kad ir kaip būtų, be teatro gyvent neįmanoma... O kalbant apie bendraminčius: kiekvienas yra individualus, talentingas, genialus. Štai nesenai klausiausi Panevėžio dramos teatro senųjų aktorių pasakojimų apie Miltinį – jie tikrai buvo bendraminčiai... Teatre viskas priklauso nuo ansambliskumo, susiklausymo, abipusio pasitikėjimo.

Koks dabar Klaipėdos teatras? Kokią matot jo ateitį?

Jis tikrai turės ateitį... Dabar svarbu išbūti, išlaukti mums patiemis. Senoji gvardija po truputį išeina. Išsiliejo ir išsilieja jaunu žmonių. Nežinau, ar sulauksiu šito pastato, ar galėsiu vėl į jį ižengti, bet mes manom, kad reikia išlaiatyti testinumą. Ir žiūrėti į ateitį. Norėčiau, kad mano auklėtiniai, jauni aktoriai ir režisieriai, ateitų į naujas puikias sąlygas, turėtų galimybę dirbtį teatre.

Ko palinkėtumėt sau?

Per 50 metų darbo Klaipėdos teatre esu pastatės daugiau kaip 80 spektaklių. Vieni pavyko geriau, kiti silpniau. Nemažai iš jų buvo pukiai įvertinti. Patyriaus ir didelį kūrybinį džiaugsmą, ir nusivylimą. Džiugu, kad teatre išaugo brandus, talentingas, stabilus aktorių kolektivas. Didžiuojuosi savo buvusiais auklėtiniais, kurie tapo scenos meistrais. Malonu, kad teatras turi ištikimus žiūrovus, yra mylimas, lankomas. Tad ko gi čia sau belinkėti?! Žinoma, sveikatos! O dėl norėčiau dar ižengti į teatrą. I naujajį pastatą. Norėčiau,

Ačiū už pokalbį.

KALBĖJOSI
RASA VASINAUSKAITĖ

Apie prestižo fantasmagoriškumą

ATKELTA IŠ 1 PSL.

rinktuosius ir neatrinktuosius (tiukiosi perskaityti ne viena teksta šiuo aspektu). Lietuviškam elitui parodoje atstovauja tiek išeivijos menininkai (Jonas Mekas, Žilvinas Kempinas, Svajonė ir Paulius Stanikai), tiek pas mus užsilikę, bet tarpautiškai pripažinti ir finansine grąža operuojančios kūrėjai – Deimantas Narkevičius ir Šarūnas Sauka. Greta jų – jaunesnės kartos, bet ryškiu bražu, analitiniu mąstymu ir kritiniu sąmoju pasižymėję Juozas Laivis bei Kristina Inčiūraitė. Be abejonių, visi atrinktijai yra prestižo kategorijos smaigalyje – jų kūrinių yra tapę nacionalinės prezentacijos dalimi Venecijos biencalėse, „Manifestoje“ ar kitose reikšmingose parodose.

Aktualaus meno, kokiui ir turėtų būti prestižinis menas, suvokimui ir santykiai su žiūrovu formuoja naudojamos įvairios retorikos, aiškinamieji tekstai, manifestai (vis dar !), kaip antai 2009-aisiais N. Bourriaud parašytas Altermodernio manifestas). Ne konkretus artefaktas ar kūrinys, o tekstas, arba kitaip – diskursas apie įvykį ar faktą, yra tikroji meno lauko aktualija. Šią momentą parodos rengėjai, rodos, išnaudojo iki maksimumo, užkoduodami diskusijas, prieštaravimus ir tam tikrą nervą jau parodos pavadinime ir ne iki galo aiškiuose / miglotuose tekstuose. Todėl šioje refleksijoje neinvestuoti energijos į menininkų atrankos kriterijus tyrimą ir vertinimą (visi jie – aukščiausios prabos kūrėjai, o santuri (neperkrauta) parodos eksponicija – viena geriausių iš mano matytų Lietuvoje pastarausiais metais).

Vietoj to priimsmi parodos kūrėjų

Nicolas Bourriaud prie Danielio Bureno darbo KKKC

žaidimo taisyklės tikėdamasi, kad jiems tai – žaidimas, ir trumpai paraferasių kuratorių samprotavimus prestižo tema, taip pat kviestųjų rašytojų – prancūzų meno kritiko ir kuratoriaus N. Bourriaud bei lietuvių filosofo bei menininko (o šiuo metu dar ir kultūros ministro) Arūno Gelūno tekstus, pasiūlydama, ar / kaip oficialioji renginio retorika (katalogo tekstai, spaudos konferencijos pasiskymai, interviu) siečina su įvykiu *de facto*?

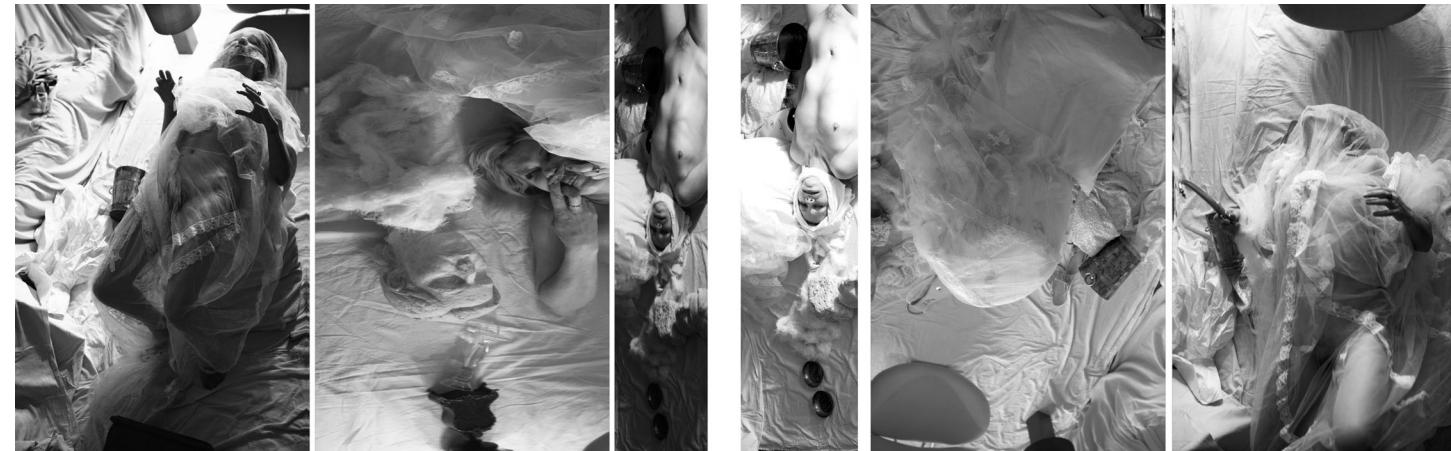
I. Kazakevičius, aiškindamas projekto idėją, prestižą vartoja kaip „neprofesionalią“ savoką, kuri, pasak kuratoriaus, suteikia šansą apie meną kalbėti įvairių „kastų“ žmonėms dėl jems suvokiamos terminologijos (ispūdingais apdarais pasipuošusios ponios su jorkšyrais ant rankų parodos atidaryme tapo gyvaisiais tokios pozicijos aplodimentais, sakau be ironijos). Projektais jis mato kaip priemonę teigti, negerti, vartoti bei identifikuoti prestižo savokos daugiausiai skubėjant. Jo žodyne praslystanti ar net dominuojančiai *saulės*, *piramidės*, *mados* dialektika nurodo į pirmą supaprastintąjį prestižo savokos lygmenį, o būdai ar strategijos stereotipiniam prestižo fenomenui kwestionuoti neįvardijami. V. Poškus suaktualina socio-loginį prestižo kontekstą, asmens

grašiai, pensai, kapeikėlės – po kelionių likusios smulkiosios, bevertės monetos. Parodoje po stiklų ir su apsauga monetos saugomos netik dėl jų pauksavimo kainos, bet ir dėl objekto vertės, kuri sukuria ma ne daiktisuko parametru, o dėl prestižo, sietino su autorius vardu.

Prie projekto tekstu prisidėjęs Arūnas Gelūnas prestižo savoką taip pat analizuja panašias aspektas – pripažinimo ir ekonominės gražos. Jo tekstas – sovietų ir posovietinės Lietuvos meno lauko sanklodos analizė, siiek tiek atskleidžianti, kaip pas mus vieni menininkai tampa svarbesni už kitus, vienii pripažinti, kiti ne tokie pripažinti. Tiesa, jis tekštą pradeda ta pačia abejone, ar tik prestižo problema tika nebus koks pasiklydės XIX a. vaiduoklis, kuris šiuolaikinio meno buduaruose „egzistuoja tarsi per prievertą“.

Iš visai kitų perspektyvų į prestižą žvelgia prancūzų teoretikas N. Bourriaud. Pirmine prestižo savokos reikšmė jis laiko iliuziją, kylančią iš magiškos galios ir burty žodyno. N. Bourriaud aiškina iliuzionistų pasauliye naudojamą šio termino prasmę kaip „magiško triuko kulminaciją, kuri eina po pažado (situacijos ir paprastų objektų pristatymo) ir paties *triuko* (palaiptiniui transformuojant banalią situaciją į nepaprastą akimirką)“. Prestižą, kaip iliuziją, kuria paremti socialiniai mechanizmai, N. Bourriaud laiko šiu dienų fantasmagorija. Todėl jis iškelia mintį, kad būtina „dekonduoti ir dekonstruoti prestižą“, ir kelia esminį klausimą: „Kaip nukreipti prestižo energiją kitur ir išlaivinti ne institucinio bauginimo, o kitokias – produktyvias – jėgas?“ Ir

Svajonė ir Paulius Stanikai. „Paskutinė karalienės diena“. 2012 m.

nors N. Bourriaud įvardinta prestižo, kaip šiu dienų fantasmagorijos, teiginjų kuratoriai paskelbė parodos pavadinimu, atsakymo į minėtus teoretiko klausimus („Ar įmanomas prestižas be institucijos? Kokia būtų produktyviji prestižo jėga?“) ar bandymo rasti tokio pobūdžio atsakymus šioje parodoje pasigendama labiausiai. Vadovaujantis teoretiko siūloma prestižo dekonstravimo nuostata, būtų galima eksponuoti nežinomus ir todėl „neprestižinius“ autorius šalia institucijose (ar institucijų) įtvirtintų arba vietoj jų, kurti mitus apie autorų žinomumą (ypač užsienietiškų vardų), išardytį reprezentacinės parodos logiką meno mugės, salono ar gatvės prekybos modeliuose ir panašiai. Tačiau švari balta galerijos erdvė ir pagarbus kūrinių eksponavimas, patikrinti vardai ir nekvietomuoja kūrinių demonstruoja didžiulę saviausios dozė, neleidžiančią (pa)itikėti, kad parodoje norėta ne tik teigti, bet ir neigtį prestižą (I. Kazakevičius) ar kad kuratoriai turėjo abejonę, „ar apskritai galima kalbėti apie prestižo egzistavimą šiuolaikiniame mene“ (J. Čistiakova).

N. Bourriaud savo tekste prestižo tema nuosekliai remiasi kairiaisiais filosofais (Karlu Marxu, Walteriu Benjaminu, Louis Althusseru), fantasmagorijos terminą taikydamas kapitalistinės ekonomikos kritikai. Jis kritikuja modernizmo ir postmodernizmo (kaip vartotojiskos vienos epochos) iliuzinę ideologiją, siekiančią išprasti individus ir grupes į tam tikrus rėmus, skirtas „vietas“. Pasak N. Bourriaud, „stipriaujosi meninės veiklos, iðdomiaus menų darbai visada yra paženklinti *anormalumo*“. Primindamas, kad fantasmagorija etimologiskai reiškia „vičiumojo pakabintus fantomus“, N. Bourriaud, remdamasis W. Benjaminu, kataloge rašo, jog „fantasmagorija paverčia subjektus objektais, o prekes – subjektais“. Būtent kapitalas, anot teoretiko, kurdamas fikcijas, atitolina mus nuo konkretios ir objektyvios egzistencijos ir ištraukia iš fantasmagorinė egzistencija, būdingą mus supantiemis fetišizuotiemis objektams.

Ar tik ne todėl, kad prancūzų teoretiko prestižo samprata sklidą kiek kitomis bangomis nei parodos kuratorių, N. Bourriaud per spaudos konferenciją net du kartus man-

dagai išsisuko nuo klausimo, kaip jis pakomentuotų prestižo problematiką ir šią parodą savo teorijų (reliaciniés estetikos, postprodukciós, ypač altermoderno) kontekste. Teoretikas teatsakė pastabomis apie prestižą jo paties kataloge jau išsakyti mintims. Ir nieko nepridėjo apie kertines temas – aktualumą, naujają modernumą (taip jis savo veikalose įvardija šiuolaikinio meno aktualijas), globaliasias meno paradigmas, identiteto tyrinėjimų pabaigą, egzilio parametrus ar meną kaip priemonę sasajoms tarp žmonių kurti. N. Bourriaud pokalbyje su spaudos konferencijos KKKC dalyviais pademonstravo ne tik begalinę erudiciją, kuria pasižymi jo vykdoma veikla bei tekstai, bet ir prancūzišką rafinuotą etiketa, tapdamas vienu iš parodos objekty, lyg pateisindamas kataloge V. Poškaus įvardytą motyvą pasikiesti bendradarbiavimui ši teoretiką: „Nicolas Bourriaud visų pirmą yra prestižinis“. Iš kitos pusės žūrint, teoretikas pasirinko būti šio žaidimo dalyviu, be abejonių, todėl, kad laikė tai prasmingu žaidimų.

Apibendrindama norėčiau pasidžiaugti tokios aukštos meninės kokybės renginiu Klaipėdoje. Nors ir pritrūkta konceptualijų akcentų (arba jie nepakankamai išartikulioti) ir siiek tiek saviironijos (išimties – sėkminges parodos katalogo viršelio, vaizduojančio tuščius pauksuotus rėmus, dizainas), parodos kuratoriai nuveikė neįtiketiną užduotį vadybos, viešųjų ryšių, ekspozicijos turinio ir formos kokybės prasme, ir paroda, be abejonių, jau tapo Lietuvos meno istorijos dalmi, ypač įsisąmoninant tai, kad svarbiausiu meno lauko dalyviu jau kelia dešimtmeciją yra ne meno objektas, o paroda su visašios integraliais elementais. Kuo daugiau ji kelia diskusijų, tuo reikšmingesnė yra meno lauko žaidime. Tikiu, kad šis mano pasižvalgymas po katalogo tekstus ir oficialią parodos retoriką yra turinės diskusijos apie prestižo šiuolaikiniame [Lietuvos] mene ižanga. Dėkui projekto autoriams.

Paroda veikia iki lapkričio 25 d.
Klaipėdos kultūrų komunikacijų centras
(Aukštoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2)
Dirba trečadienį–šeštadienį 11–19 val.

Šis „7md“ puslapis yra meno kūrinys

.....
neužmiršk pasirašyti

KESTUTIS GRIGALIŪNAS

Kas: vienas laikraščio puslapis, skiriamas meno projektui. *Koks:* vaizdinis, tekstinis, fotografinis, kokybiškas, konceptualus. *Kam:* ieškantiems alternatyvų, kritiškiems, drąsiems. *Kur:* „7 meno dienos“ – interneto portalas ir laikraštis. Rašykite: 7md@takas.lt, temos lauke didžiosiomis raidėmis PROJEKTAS.

Kaip aš čia patekau?

Paroda „(Kaip aš čia patekau)* Tapyba Lietuvoje“ Šiuolaikinio meno centre

Karolina Tomkevičiūtė

Vien jau parodos pavadinimo peripetijos intrigavo. Pasirodo, projekto iniciatorius Lietuvos dailinkų sajungos, jos atstovai (Rita Mikučionytė, Kristina Stančiūnė) ir parodos kuratorių iš ŠMC (Aurimas Gajauskas, Jurga Daubaraitė) nuomonės, kaip vadinti parodą, skyrėsi radikaliam. Todėl slapčia tikėjausi, kad ir ekspozicijoje pamatyti kokias nors tokias „skyrybų“ pasekmes, juodąjį ir baltajų pusės. Vis dėlto džiugu, kad įtarimai nepasiteisino.

Šią parodą galima įvardyti kaip projektą, kuris susideda iš kelių sluoksnių. Kuratoriai suteikė galimybę ekspozicijai patirti skirtingais būdais: tekstu ir vaizdu. Patyrimą apsunkina, o tam tikrai aspektais palengvina tai, kad žiūrovas paverčiamas turistu, kuris paveikslų labirintais turi klaidžioti su specialiu žemėlapiu, atskleidžiančiu kūrinių pavadinimus ir autorų tapatybes. Galimos dvi žiūros pozicijos: pasinėrimas į vaizdinį ir jų visumą arba pažintis per tekstą, kuris įveda papildomų kontekstą. Dar vienas papildinys – specifinis gidas, kuriamo apie tapybą, kūrinių gimimą, inspiracijas ir erdvę, kurioje jos ro-

Ekspozicijos fragmentas

A. VALIAUGOS NUOTRAUKOS

paroda. Sunku nesutikti, kad „Lietuva Tapyboje“ būtų taip pat koekspozicijas pavadinimas. Mat menininkai ekspozicijoje atskleidžia ne tik proceso rezultatus, bet ir aplinkybes, kuriomis šie susiklostė. Todėl į klausoję salėje mus pasitinkantis vaizdas nuteikia optimistiškai ir ne taip trikdė.

Pagrindinėje salėje kuratoriai geriau suvaldė pasirinktus ingredientus ir išvengė „baltos mišrainės“ efekto, nors dėl kelių sprendimų būtų galima pasiginčyti. Darniai atrodo Linas Liandzbergis („Čipas ir Deilas skuba į pagalbą“) greta Algilio Griškevičiaus („Dangaus perpylimu storis“) – abu vertina netiketas realybės transformacijas, konstruoja siurrealistikus peizažus. Manifestiškai suskambiai Dainius Trumpis su monumentaliais, feminisčių simboliu laikomas Emmos Goldman portretais, o šalia atsidūrusi Marta Vosylitė drąsiai režia sentencijas apie lietuviškos architektūros padėtį („Rojuje LT architektūra nerai arba Pempė foreva“). A. Chmiliauskas nuosavybė.

Jautru klausimą paliečia ir jaunas kūrėjas Adomas Danusevičius, kuris prabyla apie vyriškumo identifikaciją.

Dvi jauniosios kartos atstovės Ingridė Ercmonaitė („Paveikslų pabaiga“) ir Milda Gailiūtė („Ištrinta erdvė“) kuria dialogą apie individualią poziciją bei erdvės suvokių ūkių tarpukaimės tarsi ne-lygiaverčiai partneriai konkuruojant dėl dėmesio. Antai konceptualusis ir prestižiškas Linas Jusionis atsiduria toje pačioje erdvėje su specifinė tapybos kalbą turinčio Antano Obcarsko darbais. Arba

žvakės*) ir iš naturmorto erdvės pašalinia jo esmę – daiktus, palikdamas tik tuščias vietas, bylojančias apie jų buvimą. Na o salės gale kuratoriai paliko keletą desertų, kalbu apie Šarūną Sauką, Valentiną Antanavičių, Vygantagą Paukštę, Žygimantą Augustiną. Tai pavardės, iš kurių visada tikimasi geriausio. Ne veltui... Jie jas pateisino ir ši kartą, pavyzdžiu, Š. Sauka varijuojanties pamėgtą bjaurumo estetikos ribą, tik randa ją naujuose kontekstuose ir tarsi koks „Visagalas“ kūriniai lyg pirštu grūmoja iš aukštai („Išprotėjimas“, „Parduotuvė“). Ž. Augustinas savo meistriškumą demonstruoja pasitelkęs realistčių manierą su šiek tiek ironijos („Kluonutasis“). Paliekančios didžiąją salę reikyt atkreipti dėmesį ir į Joną Gasiūną, kuris išpudingo dydžio formatu kritiskai žiūri į pilkają masę („Skrydžių informacijos centro pranešimas“).

Ižengus į koridorius laukia dar keili dėmesio verti darbai: Egilė Ridikaitė ir jos kūrinių kūrinyje „Oni propali“ iš Moskvo“ bei įdomi istorija, kaip jie ten atsidūrė; Evaldas Jansas, pasitelkęs sąmonės ir pa-

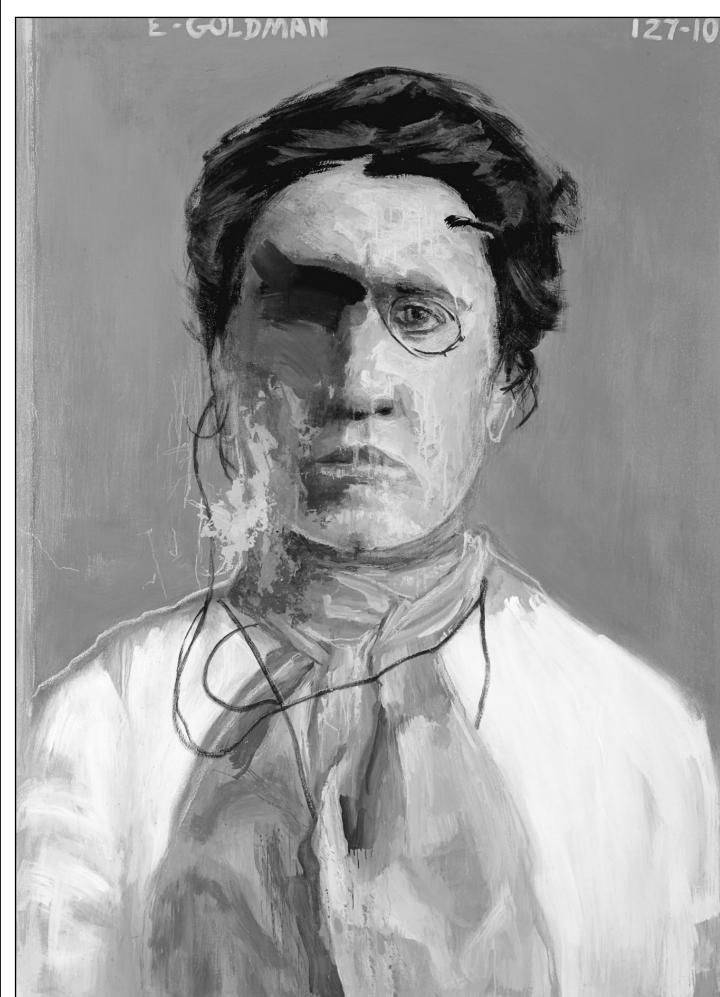
samonės kontekstus, suprojektavo „Bilieto į kosmoso mylėtojų klubą“ maketą*. O Algirdas Gataveckas demonstruoja sunkiai suvokiamą kantrybę ir kruopštumą („Ramuńe“) savo darbui įpūsdamas apčiuopiamos gyvasties. Tai tik greita ekskursija per Tapybą Lietuvoje, nes jos ilgis priklauso nuo žiūrinčiojo, kurį kelia pasirinkis.

Paroda „(Kaip aš čia patekau)* Tapyba Lietuvoje“ pabandė išsiaiškinti dabartinės vietos tapybos padėtį ir pasidomėjo jos atsiradimo aplinkybėmis. Tai padarė gana įvairiapusiškai bei išsamiai. Skirtingos kartos, stilistikos, motyvai bei patyrimo formas plačiai išskleidžia pažinimo galimybes. Žiūrovą gauna teisė įsibrauti ne tik į viešus kontekstus, bet ir į privačius užkaborius.

Paroda veikia iki spalio 14 d.
Šiuolaikinio meno centras
(Vokiečių g. 2, Vilnius)

Dirba antradienį–sekmadienį 12–20 val.

* Pavidinimas pasirinktas iš menininko Stefano Bruggemanio tėstynio kūrinių „Parodų pavadinimai“

Dainius Trumpis. „Emma Goldman“. 2012 m.

domos, prabyla patys menininkai. Vaizdingai išsakytos individualios menininkų patirtys ne tik papildo esamą ekspoziciją, bet yra tarsi dar viena paroda, žodžiai piešianti priavačių erdvę ribas, atsiveriančias ir viešam žvilgsniui. „(Kaip aš čia patekau)* Tapyba Lietuvoje“ raštiname pristatyme teigiamo, kad tai yra ne tik tapybos, bet ir Lietuvos

ré šalia kito. Pavyzdžiu, kiek eklekтиškai atrodo mažesnėje salėje pristatomų kūrinių visuma: skirtingu kartu ir stilistikai kūrinių tarsi ne-lygiaverčiai partneriai konkuruojant dėl dėmesio. Antai konceptualusis ir prestižiškas Linas Jusionis atsiduria toje pačioje erdvėje su specifinė tapybos kalbą turinčio Antano Obcarsko darbais. Arba

Patricija Jurkšaitytė lieka ištikima savo neoromantiniam stiliumi, kuriamė susipina svetimų paveikslų motyvai bei rekonstrukcijos momentas. Mantas Maziliauskas taip pat pasirenka eliminacijos principą („Natiurmortas be kaukolės ir

Anonsai

Algimanto Švėgždos piešinio konkursas

1990 m. gruodžio 1 d. laiške iš Berlyno bičiuliu Arvydui Šalteniui Algimantas Švėgžda rašo, kaip svarbu „sudaryti galimybę tiems, kurie piešia, nori piešti iš gamtos, bet niekas jų nepalaiko, paskatinti jaunus žmones ryžtingai pasuktį vėl mokyti iš kelių tūkstančių metų meno patyrimo, o ne vien iš grupės, kuri atėjo devyniolikto šimtmecio gale su šūkiu „seną pasauli sudaužyti, naujų pastatysis“ [...] Nevalia būti vienpusiškiems. Reikia ir regimajai atminčių lavinti. Bet niekas nepakeis to brūkšnio, išgyvento betarpiskai, išgyvenant vietoje. Tai ne tik brūkšnis. Jame lieka dailelė tos auros, tos vibracijos, to kvapo ir „iwykio vietus“.“

Vilniaus dailės akademijos garbės profesoriaus Algimanto Švėgždos (1941–1996) piešinio konkursas rengiamas siekiant paskatinti VDA studentų kūrybiškumą, lavinti piešimo įgūdžius, plėsti piešinio raškos būdų ir improvizacijų įvairovę.

Dalyvauti konkurse buvo kviečiamos visų kursų ir pakopų Dailės akademijos studentai. Dalyviai galėjo pateikti pavienius piešinius arba jų ciklus.

Geriausiai komisijos įvertintų kūrinių autoriai gaus pinigines premijas ir diplomas bei teisę surengti personalines parodas.

Bus vertinamas išraiškingumas, įtikinamumas, pastabumas ir jautrumas, pasirinktų raškos priemonių valdymo meistriškumas, teorinių žinių kūrybiškas taikymas. Konkursas bus organizuojamas kasmet.

Atrinkti kūrinių eksponuojami piešinių parodoje VDA Naujuosioms rūmuose, „Šachmatinėje salėje“ (fojė, Mažlūnų g. 5, Vilnius) spalio 4–31 d.

RENGĖJU INF.

Menas akims, ne liežuviui

Kostas Dereškevičius. Tapyba. Sud.
R. Jurėnaitė, Vilnius, MMC, 2012, 348 p.

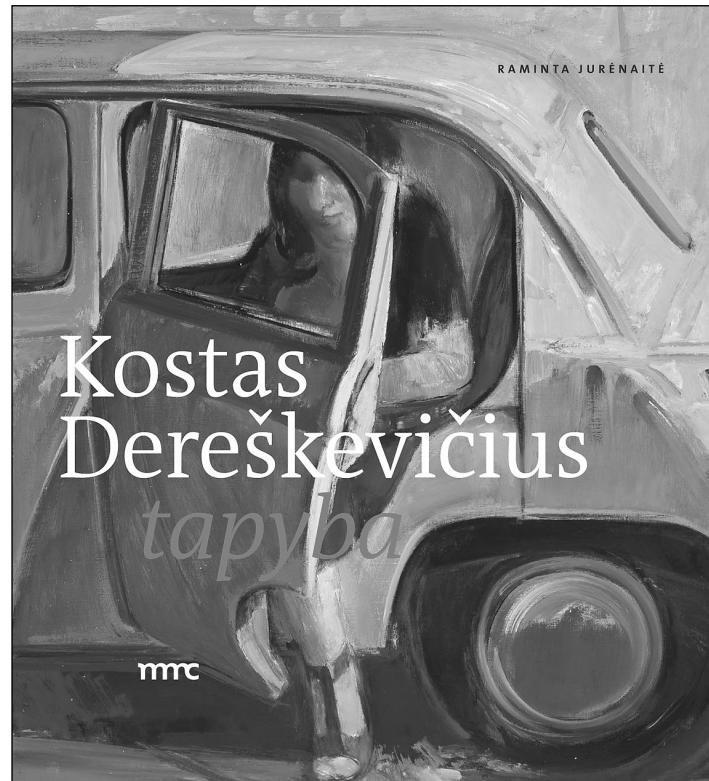
Erika Grigoravičienė

Pasak Kosto Dereškevičiaus, „Tapyba“ pirmiausia yra menas, skirtas akims. Jeigu dar reikia aiškinti, kas nutapta, tai paveikslas nieko vertas.“ Ir dar: „Svarbiausia – padaryti gerą paveikslą. Geru laikau tą, kuris surestas taip, kad gali gyventi be pašalinės pagalbos. Kai visi elementai tarpusavyje susirakina. Gyvenimas paveikslu viduje vyksta tada, kai elementų tarpusavio sąveika yra adekvati gamtos dėsniams.“

Vilniaus knygų festivalyje pristatytas 348 puslapių Modernaus meno centro leidinys „Kostas Dereškevičius. Tapyba“ (teksto autorė ir sudarytoja – Raminta Jurėnaitė, dailininkas – Jokūbas Jacovskis) iš pirmo žvilgsnio atrodo akims skirtas reprodukcijų albumas, nors iš tiesų yra iš skyrių ir poskyrių sudaryta knyga. Turint galvoje mentalines aplinkybes, t.y. ortodoksiniam modernizmui artimas menininko pažiūras, teksto šiuose skyriuose ir poskyriuose ne taip jau mažai – gal net tiek pat, kiek vaizdų, jei jo apimtį matuosime ne puslapiais ar raidėmis, o įžvalgomis, mintimis, pasakytais. Kaip ir nemenka dalis Dereškevičiaus kūrinių, Jurėnaitės tekstas pilnas citatų – iš pokalbių su menininku, jo neįkainojamų asmeninių užrašų ar senų parodų recenzijų. Tarpus tarp citatų užpildo autorės bandymai išversti vaizdus į žodžius, kuriuos pavadinčiau visai sėkminges, jei jie jau iš anksto nebūtų bu reikalo idėjiškai pasmerkti.

Pirma skyriaus, kurio pradžioje Dereškevičius pristatomas kaip garsaus tapytoju ketvertuoji narys (ketvertą dar sudarė Arvydas Šaltenis, Algimantas Švégžda, Algimantas Kuras, o labiausiai vienijo, pasak Alfonso Andriuškevičiaus, „pastangos (nebūtinai samoninės) deromantizuoti mūsiškę tapybą“) ir kartu – Antano Gudaičio sekėjas, antraštė yra „Skeptiskas sovietmečio kasdienybės stebėtojas“. Vis dėlto jau „Studijos frag-

Kostas Dereškevičius. „Ketvirtadienis“. 1976 m.

mentas“ (1970) išduoda, kad menininkui nuo seno labiau rūpėjo ne sovietmečio tikrovė, o pati tapyba.

Skyriaus struktūra puikiai atspindi sovietmečio laikotarpio Dereškevičiaus tapybos raidą ir sudėtį, kryptis ir temas, o beveik visas poskyrių antraštės – tai paveikslų pavadinimai. Nemenką „Portretų“ dalį sudaro autoportretai, paskutiniame iš jų (1974) menininkas save nutapė geltonos pieno cisternos gallo, kuris, anot Vinco Kisarausko, „sukuria lyg skrybėlės, lyg nimbo išpūdį“, fone. Jis niekada neslėpė portretams naudojės fotografijas. „Kaimo šokių“ – tai „dinamiškos darbo ir pramogų scenos kaime“, bet kartu ir „tušti interjerai“, naturomortai. „Ketvirtadienis“ – banalūs kasdienybės motyvai: čia „Šventosios Dvasios balandžio skulptūrelė išplasnoja pro atvirą langą“, ir menininkas jau ima „atvirai parodijuoti daugiafigūres kompozicijas poilsio ir darbo temomis“, pavyzdžiu, nūtapydamas nuo žiūrovų nusigrežusių raudonomis kelnėmis apsitepusių blondinę, pilančią šiukšles i perpildytą konteinerį. Dar čia yra

montažinių kompozicijų („Moters tualetas“, kur „Galva tapyta iš atviruko, o subinė – iš galvos“), „Kompozicija su tekstu“ (pirkinį sąrašu), „Ženklu sumaištis“ (su rudu užrašu ŠŪDAS).

Poskyryje „Apie meilę“ – kolizai iš popierių civilizacijos atliekų, pavyzdžiui, dvikalbių maisto pakuočių, ir asambliažai su intimais radiniais. Ironizuojama meilės tema čia kartu skausmingai susijusi su nostalgija praečiai, nes „išmesti daiktai pabrėžia ardomajį laiko povėki“. „Kurorto moteris“ – tai paveikslas ir kartu grupė darbų, kuriuose moteris tapoma kaip modelis, ne asmenybė. „Kelyje“ – moteris kaip modelis transporto priemonėse, bet tapytojas esą atsiriboa nuo Linaros Dovydaitytės pastabos, kad moters paveikslu deromantizavimas – muziginis žvilgsnio išraiška. Jurėnaitė čia pabrėžia laiko aspektą („Jis neatnaujintai pasirenka tokias situacijas, kurias fotografai apibūdina kaip lemiamą momentą. Tai scenos, akimirksniu galinčios pasikeisti [...]“). Tapytojui įdomus prieštaravimas tarp to, kiek laiko reikia tokiam siužetui atvaizduoti, ir trumpos paties veiksmo trukmės.“), o man atrodo, kad „Kelyje“, kaip ir poskyrių „Langas“ ar „Automašina su pieno buteliais“ paveiksluose, Dereškevičius pirmiausia nagrinėja vaizdo sandara, matomą ir nematomą, paviršiaus ir gelsmės santykį, arba, pasak Viktoro Liutkaus, tapybos tvarką. Būtent dėl to „žiūrovams prieš akis grësingmai stūksuo furgonas su pieno buteliais, troleibuso durys, pašto dėžučių virtinė“.

Antrame skyriuje („Peizažai – duoklė tradicijai ar duona kasdininkė?“) sudėti miesto ir kaimo gamtovaizdžiai, kuriuos menininkas pradėjo tapyti dar jaunystėje ir ilgai nesiliovė. Ši kūrybos dalis, išskyrus peizažus su kelio ženklais – balaiai išpūdingais svetimkūnais, veikiai atrodyti parašinė (jie ir buvo

tapomi dovanoms ar parduoti), bet kai kurie darbai sukrecia, sulaukia savo vienintelio žiūrovo. Turbūt vienkielė nerimą pilka dėmė („Trečias pavasaris“, 2004), akivaizdus subjektyvaus regėjimo padarinys, bet mane dar labiau sujaudino Antakalnio vaizdas („Namai prie Neries“, 1971) su Elektrografijos institutu, daugiaubčiu, kurio pirmame aukšte buvo restoranas, ir miško masyvu tolumoje, nes vaikystėje ji irgi kasdien matydavau pro savo langą Žirmūnuose.

Paskutinis skyrius („Abstrakcijos link“) pradedamas figūrinus paveikslus su abstrakčiais jungiančia „Afisų“ serija. Dereškevičių abstraktumas – tai „būdas pakilti virš kasdienybės“, bet net abstrakcijoje tapyboje jis geba išaugoti humoru jausmą. Čia teksto autorė galiausiai pripažista, kad „tapytojas labiau domisi ne realybės ar abstrakcijos santykiumi, bet giliasi į pačią tapybos prigimti“, ką patvirtina ir pats menininkas, sakydamas, kad „posūkis į Vakarus“ jo kūryboje īvyko apie 1981 metus ar kiek anksčiau, ir viena iš jo priežascių – „glininimas iš paveikslų, pasitelkiant percepciją“.

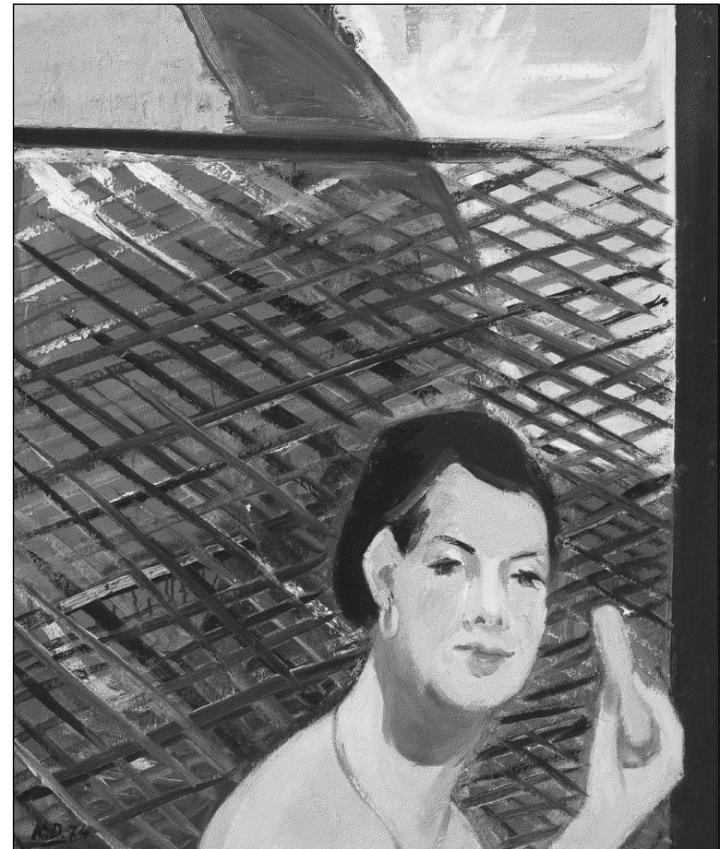
Knygos tekste galima atrasti šiek tiek prieštaravimų ir pasikartojimų, bet labiausiai trikdo ikyrios pastangos susieti Dereškevičiaus kūrybą su popmenu. Domėtis popmenu tapytojų esą paskatino Andriuškevičius, bet neatrodo, kad jam tai labai rūpėtų („Kada pirmąkart pamatėte popmeno kūrinius? – Popmeno? Nežinau.“). Iš tiesų, kur čia būtų tas „pop“? Juk sovietmečiu nei menininkams, nei žiūrovams masinė kapitalizmo kultūra ir prekės nebuvu pasiekiamos. Dereškevičius plėtojo kai kuriuos iš dadaizmo kilusius poparto metodus ir principus – citatas, radinės, montažinė kompoziciją, bet jam nebūdingas, pavyz-

džiui, tapybinės substancijos nuvertinimas. Jis, kaip ir estų tapytojai, išplėtė šios krypties sampratą, su teikė naujų įdomių prasmių (antai stygiaus terpėje „firminis“ plastikinis maišelis, šiaip skirtas išmesti parsinešus prekes namo, prilygo dizainerio rankinei, tokie ilgalaičiam vartojimui skirti maišelai su nuotraukomis ir suklastotais logotipais, kiek girdėjau, buvo gaminami Lenkijoje). Kalbėti reikėtų ne apie itaką, o apie metodų permainas ir išsilimą, t. y. Dereškevičiaus tapybos interpretacijos galėtų patikslinti Vakarų poparto sampratą, o ne atvirkščiai. Daiktų ir vaizdų fetišizmas sovietmečiu kilo ne iš populiarumo ar masiškumo, o iš stokos, deficitu, egzotikos, ilgesio ir svajonių apie geresnį gyvenimą, kurios dažniausiai išskirtynavo apgailėtinais ir komiškais pavidalais.

Knygoje dar yra menininko nuotraukų, vieno ir su bičuliais, kritikais ar mokiniais, dirbtuvės vaizdų, taip pat – itin vertingų priedų. Tai visų menininko tapybos darbų katalogas su nedidelėmis spalvotomis reprodukcijomis (kai kurie darbai nematyti net ir dailėtyrininkams), parodų sąrašas su jose eksponuotais kūriniais, bibliografija (deja, niekaip nepavyko perprasti jos tarkos, nes čia nesilaikyta nei abėcėlės, nei chronologijos principo). Tad knyga skirta ne (tik) interjeras papuošti.

Kai Romano Polanskio filme „Kivirčas“ Kate Winslet staiga apvemia kone visą svetainę, šeimininkę (Jodie Foster) labiausiai sielvartauja dėl suniokoto Oscaro Kokoschkos reprodukcijų albumo, kurio neva nebéra pirkti. Reprodukcijų albumas, kaip ir pasakojamas kinas, – veikiau XX a. medijų formatai, bet tai nereikiška, kad šiose srityse jau nebegali atsirasti ko nors įdomaus.

Kostas Dereškevičius. „Moteris su dešrele“. 1974 m.

Bandymas apibendrinti

Vilniaus dokumentinių filmų festivaliu pasibaigus

Praėjusį šeštadienį Vilniuje buvo uždarytas 9-asis Vilniaus dokumentinių filmų festivalis. Juliaus Ziz vadovaujamas žuri pirmuoju prizu apdovanojo Giedrės Žickytės filmą „Kaip mes žiadėme revoliuciją“, antruoju – estų režisierius Jaano Tootseno „Naują pasaulį“, trečiuoju – Mindaugo Survilos „Stebuklų lauką“.

Dokumentiniai filmai vis dažniau primena savotišką „kunstkamerą“ – žmogišķu keistenybų rinkinį. Jų personažai – marginalai ir atstumtieji, aplinka – spalvinga ir šokiruojanti banalias kasdienybės gyventojus. Režisieriu net nereikia stengtis – personažas gali užgožti bet kuriuos klausimus apie filmo struktūrą, formą ar ištarimę. Jų buvo gausu ir ką tik pasibaigusio VDFF pagrindinėje programe. Pagyvenusios prostitutės („Susipažinkite su Fokens“, rež. Rob Schroder, Gabrielės Provaas), nacių nusiskaltėlių vairai ir giminaičiai („Hitlerio vaikai“, rež. Chanoch Zeevi), aklas ir kurčias vyras („Sraigtų planeta“, rež. Ti Seung-jun), atsiskyrėlis Montenegro iš Jorge Gaggero „Montenegro“ ir atsiskyrėlis Džeikas iš Beno Riverso filmo „Dveji metai prie jūros“, psichikos ligonis Naidželas iš Jameso Bluemelo „66 mėnesių“. Prie jų galima pridėti ir konkursinės programos keistuolių galeriją – Survilos „Stebuklų lauko“ benamius, Godos Rupeikaitės „Variacijų kaukių tema“ būrėjā, įvairius gyvūnelius savo bute prižiūrinčią Lailos Pakalninios Liviją („33 Senelio Šalčio augintiniai“)... Net ir nebaigtas sąrašas pakankamai ilgas ir veda prie išvados, kad tiesiog žmonės šių dienų dokumentininkams jau nebeįdomūs. Arba kad dokumentininkai nebesugeba pamatyti realybęs, suformuluoti tezę, kurią įrodys (arba ne) būsimas filmas. Kad jie tenkinasi visaip deklaruojamu pakantumu, politiniu kovertukumu ir, deja, vis dažniau grožisi savimi. Kad visiškai pasiduoda laiko tēkmei, filmuodami savo personažus ne vienus metus. Meninė kokybė dokumentinio kino kūrėjams, regis, tampa prabanga. Bet pasižiūrėjusi didelę VDFF programos dalį pasigedau būtent jos. Ne aktualių ar madingų temų, kurios, būkime atviri, filmo kokybės nelemia, o gyvų ir įdomių žmonių, kuriuose, sekdamas šio festivalio šūkiu, galėčiau atpažinti save.

Pagrindinė programa tokius atradimų nepasiūlė, gal todėl, kad mačiau ne visus jos filmus, o gal ir todėl, kad joje vis dėlto buvo mažo kiek dokumentinio kino iš šalių, turinčių stiprius šio kino mokyklas – Austrijos, Lenkijos, Prancūzijos, Rusijos, Vokietijos.

Klausydamos filmo „Hitlerio vaikai“ personažą, kurie visą gyvenimą kovoja su praeities fantomais, prisiminiu naują Marcelio Lozińskio filmą „Tonia ir jos vaikai“. Situacija čia parodyta tarsi iš kitos bari-

kadų pusės: filmo herojai prisimena savo motiną, kuri pokario metais atidavė juos į vaikų namus, kad galėtų visą laiką skirti naujai Lenkijai. Chanochas Zeevi Aušvico komendantu vaikaitį veža į tévo vaikystės namus, o šis pirmą kartą matu, kad už tévo vaikystės fotografijoje matyto tvoros buvo krematoriumai. Scena įspūdinga, bet režisieriu pristigo sugebėjimo tarp ar panašius vaizdus paversti filmo višumos dalimi, negelbsti ir žodžiais ne kartą išsakoma filmo mintis. Ložiński savo personažų niekur neveža, pasodina pagyvenusius broli ir seserį kambaryste ir bando kartu atsakyti į klausimą, ar galima kaltinti tévus, ar reikia jiems atleisti? Intymi Ložińskio psychodrama vyksta į prietemą vis labiau nyračiamė kambaryste. Zeevi kažkodėl filmuoja savo personažus nuolat apsuptus mokinį, draugų ar įvairių susitikimų dalyvių, kai, regis, nebėlėka laiko susikaupti ir pačiam režisieriu.

Tačiau Jameso Bluemelo „66 mėnesių“ psychodramos įtampą vis dėlto pasieka. Rodydamas neigalų Naidželą, kuris nuoširdžiai prisirišęs prie tirono Robio ir jam atleidžia net žiaurią prievertą, režisierius nori kartu su žiūrovais suprasti, kas sieja šiuos žmones, iš kur pačiam giliausiam dugne skleidžiai žmogišumas, meilė, užuoja.

Britų dokumentininkams vyksta nepažeminti savo puolusių personažų, nežiūrėti į juos iš aukštoto, nesmerkti jų, neperžengti nematomos ribos, todėl ir „66 mėnesių“ įgyja universalų skambesį. Bet galiai įsivaizduoti, kaip tokius personažus parodytu koks nors mūsiškis naturalistinio kino adeptas.

Po pagrindinės programos filmų ne kartą pagalvojau, kad geriausia tokio kino atvara – Viktoro Kosakovskio filmai. Kosakovskio retrospektyva iškėlė VDFF kartelę aukštai – tikiu, kad ne vienas žiūrovas pirmą kartą pamatė meninį dokumentinį kiną *par excellance*. Sunkiai įsivaizduoju filmą apie prostitutę ar vienuolių kuriantį Kosakovskį. Jam to neužtektu, nes žino, kad dokumentinis kinas – ne tema ir net ne personažas. Tai bandymas rasti, pamatyti ir užfiksuoći tiesą apie pasaulį ir apie žmogų.

Manau, kad viena tokų festivalių užduočių – padėti suvokti tradiciją, o kartu ir tam tikrus savęs ir kitų matymo stereotipus. Tai ypač akivaizdu žiūrint konkursinę programą, kurioje kasmet pristatomama po keturis trijų Baltijos šalių filmus. Lietuviai šiemet gavo du iš trijų prižių, o Audrius Stonio „Raminas“ šiame kontekste taip pat buvo iš aukščiausios dokumentinio kino lentynos, bet, matyt, todėl ir liko nesuprastas žuriu avangardinio ir telefonų kino specialistų.

Lietuviškus filmus (išskyrus vieną nesusipratimą – „Variacijas kaukių tema“) jau buvau mačiusi ankščiau, todėl konkurse sužavėjo

latvės Lailos Pakalninios ironiški etiudai (bet kartu tiksliai fiksuoja jas iš pirmo žvilgsnio nematomas gyvenimo permainas) „33 Senelio Šalčio augintiniai“ ir „Pamiš dėl sniego“ bei antruoju prizu apdovanotas Jaano Tootseno „Naujas pasaulis“. Estų režisierius taip pat pasirinko ilgo stebėjimo metodą – filmavo savo herojus net ketverius metus, bet sugebėjo nenuslyti parviršumi. Filmo ištiesities taškas – laisvos dvasios vieno Talino kvartalo jaunuolių kova už bendruomenę ir jos namus – laikui bėgant filme tampa nebe tokis ir svarbus. Daug įdomiau stebeti, kaip keičiasi, brėsta personažai, dūžta jų meilės romana, kaip gyvenimas ar kaimynai „koreguoja“ jų likimus. Vis dėlto labiausiai save jie keičia patys. Tai filme ir svarbiausia. Tootsenui parvyko parodyti tai, kas nepasakoma žodžiais, tokį jausmų ugdymo romaną, o kartu ir įdomius žmones – jaunus, gražius, nonkonformistus, ekologiškai mąstantus ir sugebančius veikti, bet kartu svajingus, regis, šiek tiek pavėlavusius gimti.

VDFF uždarymo filmas – Tomo Smulkio „Rojaus beieškant“, manau, prabilo apie tą patį. Apie poreikių brėsti ir keistis. Apie permainas ir savęs atradimą lydiuntį skausmą. Tai autobiografinis filmas ir režisierius to neslepia – kalba pirmu asmeniu apie savo svajonę susitikti su Roy'umi Anderssonu, kelionę į Stokholmą, sužadintas viltis dirbtį kartu, nusivylim ir sugrįžimą atgal. Stokholmas filme atspindi vidinę tik paskutiniuose kadruose pasirodančio autorius būseną. Tai miestas, kuris nuolat primena Anderssono kiną ir jo herojus, kartu gražus, elegiškas ir svetimas. Todėl tokia nelaukta ir filmo pabaiga, kai autorius svajonę pagaliau išsiplido.

Deja, „Rojaus beieškant“ gadi na banalus, net, sakyčiau, grafomaniškas paties režisieriaus skaitomas užkadrinės tekstas. Jo ir per daug. Net keista, kad puikiai kino estetikai jaučiantis Smulkis neturi žodžių klausos. Matyt, tai ir naujos kartos, kurios jausmų mokytoju ir ugdytoju dabar tapo kinas, bruozas. Kita vertus, kuo daugiau tokį manojo kaip Kosakovskis, tuo mažiau žodžių reikės ir dokumentiniams filmams.

ŽIVILĖ PIPINYTĖ

Klausimai apie save

Vilniaus dokumentinių filmų festivalio konkursinę programą pradėjo latvijų režisierius Vladislavu Ščepino filmas „Keliautojai: Aleksandras Laime ir Anchelio krioklio deimantai“ (2011). Pristatydamas filmą jo autorius praše ne teisti pagrindinį herojų, o pabandyti atsakyti į klausimą, kodėl Aleksandras Laime (1911–1994) pasirinko atskyrėlio kelią. Pasak režisieriaus, atvykę į bet kurią Latvijos atstovybę užsienyje, neabejotinai rasite informacinių brošiūrų apie keturis keistus šiuolaikinius

„66 mėnesių“

Latvijos herojus. Vienas jų Majaije pastatė koralų pilį, kiti du garsūs pasaulyne plėšrių gyvūnų medžiotojai, ketvirtasis – Aleksandras Laime, atraudė sausumos kelią prie Anchelio krioklio Venesueloje. Šis jo atradimas – tiks pretekstas režisieriu sudominti žiūrovus įdomiai ir paslaptinga keliautojo gyvenimo istorija. Kas yra Laime, ką jis veikė, kur gyveno ir kodėl apie jį visi kalba? Tokius klausimus prieš pradėdamas kurti filmą sau uždavé ir režisierius. Atsiskyrėlis keliautojas atgimsta amžininkų prisiminimuo. Nuolat užsimenama apie uždarą būdą, gausią biblioteką, bandymus kruopščiai aprašyti vystovę, kurioje jis gyveno vienas, nuoširdų bendravimą su vietinių gyventojais ir, žinoma, apie pasakiškus keliautojo turtus. Pastarajį faktą minėti beveik visi pašnekovai, tačiau niekias iš tiesų Laimes brangenybių nėra matęs. Mitas apie keliautojo briliantus gyvas iki šiol, gyva ir jo meilės istorija. Ji ir yra šio filmo esmė, leidžianti tekėti gyvam dokumentiniam pasakojimui.

Latvijų keliautojas bandė rasti laimę atsiskyręs nuo pasaulyo, o pagrindinėje programe rodyto jauno vokiečių režisieriaus Levino Peterio filmo „Pažadas“ (2012) herojai ieško Jos dviese. Pasakojujamas gana atviras, nuoširdus ir kartkartėmis net intymus, bet jis pasirodė naivokas ir paviršutiniškas. Režisierius ieško atsakymų į klausimus, kas yra santuoka ir kodėl žmonės, daug įžadus nepalikti vienas kito „nei varge, nei laimėje“, išskiria ir dar ilgai nesiryžta antrakart įspireigoti. Intymumo istorijai suteikia nesėkminga režisierius asmeninė partitė bei atviras pokalbis su tévu, vykės kambaryste, kur ryškinamos režisierius mamos bei vaikystės fotografijos. Erdvė, kaip ir klausimas: „Kodėl jūs išskyrėte?“, ankšta, tamsi ir, svarbiausia, nepatogi.

Fragmentiški kitų porų portretai sudomina, tačiau pakankamai dėmesio režisierius jiems neskiria, jų istorijų neplėtoja. Sužavi senolių porą. Jie sėdi prie stalų virtuveje. Vienas kitam jau viską seniai išsakę, jie leidžia laiką tylėdamai. Tikriausiai tai viena iškalbingiausiai filmo scenų, tačiau režisierius atvykę į bet kurią Latvijos atstovybę užsienyje, neabejotinai rasite informacinių brošiūrų apie keturis keistus šiuolaikinius

nai dažytos viešbučio sienos, lovos su grandinėmis, o režisierius klausia, gal darnū gyvenimą užtikrintų partnerio erotinių fantazijų tenkimas? „Pažadas“ neformuluoja atsakymų, nes svarbiausia yra klausimai ir ryžtas juos užduoti sau pačiam.

Estų filmas „Cirkas atvažiavo“ (2011) rodo cirko direktoriaus Laurio Viiknos konfliktą su gyvūnų teisių aktyvistais. Nuo pirmųjų kadrų, kai iš prabangaus visureigio išlipa pasipuošę verslininkas Viiknai, ryškiai juntama režisierius Jaka Kilmi ir Andreso Maimiko pozicija. Verslininkas jau kurį laiką varsto Kultūros ministerijos duris, siekdamas savo cirkui suteikti nacionalinio statusą. Lėtai linkčiojančio galvą tarnautojo mimika verslininkui nežada nieko gera. Padėtyje be ištiesities atsidūrė ir gyvūnų teisių aktyvistai. Susibūrė į nedidelę grupelę, nešini ryškiai agitacinius plakatais, jie ragina žiūrovus boikotuoti cirko pasirodymus ir taip pasipriehinti gyvūnų išnaudojimui. Kūrėjai nevengia ir komiškų situacijų: ieškodami galimybę gauti leidimą piktutoti, jaunuolai įsivelia į konfliktą su pataisos ištaigos darbuotoju, reikalaudami išduoti leidimą arba nurodyti, kur jį galima gauti.

Ir viena, ir kita konfliktuojančios pusės tarsi „pučia prieš vėją“ – vieni tolialiai reng cirko pasirodymus, kitis – kantriai piketuos prie geltonos cirko palapinės. Filmo pabaiga tai patvirtina: nors audra nepataisomai suplėšo cirko palapinę, išsigandę kažkur išsilaksto kai kurie gyvūnai, paskutiniuose filmo kadruose verslininkas šypsosi įsižyges nauja kupola. Cirkas ir palapinėje, ir už jos tėsiasi.

Šių metų Vilniaus dokumentinių filmų festivalio šūkis – „Atpažink save kitame“. Filmo „66 mėnesių“ (2011) personažai – socialinės vienuomenės užribyje egzistuojantys Naidželai ir Robis – bičuliai, kuriuos sieja itin keista draugystė. Vienas kitą keikdami ir mušdamai, jie neįsivaizduoja gyvenimo atskirai. Žiūrovus griūtė užgriūva kankinanti herojų gyvenimo atmosfera. Landyne virč namai, nuolatinės muštinės ir svaigulys. Po peržiūros režisierius Jamesas Bluemelas užsiminė, kad labiausiai šioje istorijoje jis jaudina galimybę atpažinti save filmo herojuose. Juk visus erzina kartu gyvenančio artimo žmogaus tingumas, abejingumas ar net nuolat paliekančių nešvarūs indai kriauklėje.

IEVA JONIŠKYTĖ

Vienintelis būdas pažinti

Krėslė prie televizoriaus

Kai šeštadienio vakarą per „Lietuvos ryto“ televiziją žiūrėdama vieną „Inspektorius Linlio“ seriją keturis kartus pamačiau reklamą, kurioje Algimantas Čekuolis ragina referendumė balsuoti už Vilnagino atominės elektrinės statybą, supratau, kad vienintelė adekvati reakcija – balsuoti „prieš“. Kažkurius sovietų disidentas sakė, kad jo nesutarimai su sovietų valdžia estetinio pobūdžio. Mano nesutarimai su šia reklama – ir estetinio (visais požiūriais primityvi), ir etinio, nes nacionalinėje televizijoje dirbanties žurnalistas negaliapti valdančiosios partijos ruporą. Suprantu, kad ponas Čekuolis – jau seniai „lygesnis tarp lygių“, bet toki žaidimai turėtų baigtis.

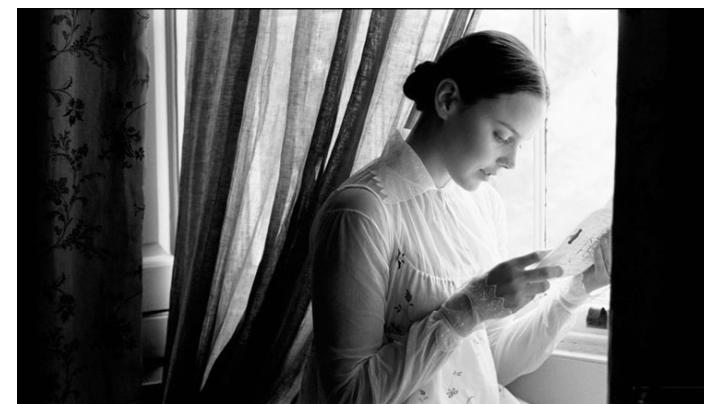
Nuo pono Čekuolio iškinėjimų artimiausiu metu pabėgti bus sunku, bet tuos, kuriems vakarienaiti ar pusryčiauti be televizijos nelabai skanu, galiu paguosti. Per *LRT Kultūrą* bus gerų lietuviškų dokumentinių filmų. Šivakar (5 d. 22.10) – elegiškas Dianos ir Kornelijaus Matuzevičių atsiuveikinimas su vasa-
ra – „Nueinančios vasaros teatrai“, šeštadienį (6 d. 20.20) prasidės trum-
pa Rimtauto Šilinio 75-mečiui skirta jo filmų retrospektyva, o nuo at-
cinančio trečiadienio (10 d. 20.35) kiekvieną savaitę laukia susitikimai su Jono Meko kūryba. Taip bus pa-
žymėtas didžiojo filmininko devyniasdešimtmetis. Sekmadienio ryta

(7 d. 11.45) LRT pakvies į premjerą – rody Valdo Babaliausko filmą apie Eugeniją Pleškytę „Savi keliat“.

Kartais susimąstau, kodėl su lie-
tuvii kinu susijusi tik nostalgija ir
prisiminimai. Bet, matyt, tai dė-
ninga – šiuolaikinių jo kūrėjų ne-
įkvepia dabartis. Tik užmetus akį į
būsimų seimūnų debatus, šiurpas
pereina per kailį, kad jokios ateities
nebus. Laimė, diskusijos iš te-
levizijų netrukus persikelė į Seimą.

„Kam mylėti savo artimą, jei ga-
lima ji užmušti?“ – klausia vienas
Steveno R. Monroe filmo „Namas
devyniems“ (BTV, 6 d. 23.15) perso-
nažas. Devyni nepažįstami tarpu-
savyje žmonės pagrobti ir uždaryti
name, kur jų laukia išgyvenimo žai-
dimas. Name pagrobtuosis stebi
„didysis brolis“, jis laukia, kuris
pirmas taps žvérini. Abejoju fil-
mo verte, nors jame ir vaidina pui-
kusis Dennisas Hopperis, bet sa-
vaitgalio vakarą tai tikrai geriau už
bet kuriuos aistrungios televizijos
šokių. O gal būtent panašios pramo-
ginių laidos ir gindo paslaptin-
gus sadistus?

Išgyvenimo žaidimas teks ir bu-
vusiama CŽV agentui Frenkui, kuri
Roberto Schwentke's komedijoje
„RED“, lietuviškai pervadintoje
pagal runkeliu pasaulio suvokimo
taisykles, „Rizikingu erzinti diedukus“
(LNK, 6 d. 21 val.), vaidina Bruce'as
Willis. Idilišką pensininko gyven-
nimą pasiveja praeities šešėlis – pa-

„Švytinė žvaigždė“

slaptingas žudikas. Frenkas nuspren-
džia kreiptis į draugus, užgrūdintus
nematomu fronto kovą, juk neatsi-
tiktinai „RED“ angliskai reiškia
„radikalūs pensininkai degenera-
tai“. Vienas jų vienuolika metų bu-
vo maitintas LSD (John Malkovich),
kitas ilisi senelių namuose (Morgan Freeman), o gražuolė
Viktorija (Helen Mirren) pajavairia
gyvenimą atsitiktiniais kruvinais
užskymais. Paaškėja, kad mirties
nuosprendži Frenkui pasiraše bu-
vęs jo darbdavys, o draugams padeda
net rusų agentas (Brian Cox).
Numatomas ir gerai žinomas pa-
našaus kino schemas Schwentke
atskiedžia didele ironijos doze ir
keliomis staigmenomis, todėl fil-
mas, tikiuosi, nenusibos.

Amerikiečių baimes filmai per-
teikia geriausiai, o kartais net ir
pranašiškai. 2009 m. pasirodžiusi

Gregoro Jordano „Nesuvokiamā
grėsmė“ (LNK, 10 d. 22.35) tik klau-
sė, kas būtų, jei JAV armijoje tar-
naujantis žmogus percitų į islamo
tikėjimą ir didžiausiuose Amerikos
miestuose padėtų tris branduoli-
nius užtaisus? Kaip priversti tokį
žmogų pasakyti, kur tie užtaisai, ir
kā daryti, jei teroristas pasirengęs
viskam?

Jane Campion „Fortepijone“ įro-
dė, kad istoriniai kostiumai netruk-
do pasakoti šiuolaikiškų istorijų
apie moters jausmus. Iki šiol pas-
kutinis jos filmas – 2009 m. sukurtą
„Švytinė žvaigždė“ (LRT Kultūra,
10 d. 22.15) – iš pradžių gali pasiro-
dyti eiliniu biografiniu filmu. Jo he-
rojė aštuoniolikmetė Fanny Braw-
ne (Abbie Cornish) – graži ir smalsi
mergina, kuri mėgsta ilgus pasi-
vaikščiojimus ir siūti gražias su-
keles. Ji susipažsta su žaviu jau-

nuoliu, o pažintis netikėtai taps pirmaja tikra meile. Romantiškas, melancholiškas jaunuolis, prižiūrintis mirtinai sergantį broli, – tuomet dar nepripažintas poetas Johnas Keatsas (Banas Whishaw, suvaidinęs „Kvepalų“ žudiką). Jo cili-
raščiai amžininkams mažu mažiau-
siai atrodo keisti.

Bet Campion rodo ne XIX a.
anglų literatūros klasiko biografi-
jos puslapį, jি pasakoja apie tai, kaip
jausmas poetui padės Fanny nusi-
mesti gerai išauklėtos merginos tai-
sylių, prietarų ir principų korsetus.
Keatsas mokys Fanny poezijos
ir padės atrasti nesuprantamų žodžių
pasaulį, o mergina pažadins
jame „kasdienybės menininką“.

Jaunuolių ryšiu priešinasi visi,
bet Campion nekuria melodramos
ar istorinio filmo, nors „Švytinčio-
je žvaigždėje“ visomis spalvomis at-
gyja XIX a. ritualai, šokiai, muzika
ir kostiumai. Režisierė stebi, kaip
išyksta tai, ką jи yra pavadinusi „gy-
venimo kvintesencija“, – vyro ir mo-
ters susitikimas, tapsiantis egzisten-
cine patirtimi. Keatso ir Fanny
jausmuose glūdi mirties nuoauta,
bet juk viskas yra laikina ir kickvie-
nų meilę paženklinia pabaiga. Tik
Campion sako, iš jų visiškai teisi, kad
kito būdo suprasti, patirti pasauli
nėra.

Jūsų –

JONAS ÜBIS

Spalvoti paveikslukai

Nauji filmai – „Jos“

Živilė Pipinytė

Malgorzata Szumowska išskiri-
ja iš savo kartos lenkų režisierių.
Filmuose ji kalba apie dabartį, bet
neakcentuoja socialinių ar politi-
nių motyvų, jos herojės yra stip-
rios moterys, bet ju neslegia tautos
istorijos traumas. Szumowską domi-
na moters reakcija susidūrus su
kokiu nors likimo išbandymu. „Lai-
mingo žmogaus“ (2000) herojė Ma-
rija gyvenime matė visko, bet reži-
sierė pasirenka situaciją, kai moteris
sužino, kad serga plaučių vėžiu. Li-
ga tik užaistrina protagonistės san-
tykius su trisdešimtmečiu sūnumi.

Filmo „Iš“ herojė yra nėščia ir
visai nenori gimdyti. Szumowska ro-
do ilgą ir sudėtingą jos susitaikymo
su dar gimsiančiu kūdikiu istoriją.

Patiess autobiografiškiausio (ir
geriausio) Szumowskos filmo „33
gyvenimo scenos“ herojės gyvenimas
apsiverčia aukštyn kojom per metus:
miršta abu tėvai, subrya šeima, ištin-
ka kūrybos krizė. Gali pasirodyti, kad
Szumowska „matuoja“ kiekvieną
psychologiską sudėtingą situaciją ir
kiekvieną kartus susimąsto, kur slypia vi-
sus tū išbandymų prasmę. Ko gero,
labiausiai nuo atsakymų ji nutolo

filme „Jos“ („Elles“, „Sponsoring“,
Prancūzija, Vokietija, Lenkija, 2011),
kuris oficialiai pasirodė Lietuvos ekr-
ranuose, nors filmą jau galėjo matyti ir Lenkų filmų savaitės, ir mote-
rų filmų festivalio „Šeršeliafam“
žiūrovai, beje, atidavę „Joms“ savo
simpatijų prizą.

„Ju“ herojė – „Elle“ žurnaliste
Ana. Kad jos pasaulis pradėjo išti, moteris supranta, kai gauna užduoti
parengti straipsnį apie studentes, kurios laisvalaikiu teikia mokamas
seksualines paslaugas turtingiemis
vyrams. Lenkų sociologai sugalvojo
tiškų terminą tokioms merginoms
apibūdinti – „universitetės“. Ko gero,
taip iš pradžių savo straipsnio
herojės pavadintų ir Ana.

Ana susitinka su dvemis mergi-
nom, bando suprasti, kodėl jos tuo
užsiima, sužinoti, ką jaučia, kai
veikia ju gyvenimą. Dvi Anos pašne-
kovės – žavios merginos. Lenkei Alic-
jai (Joanna Kulig) tai būdas gyventi
laisvai ir savo malonumui, toli nuo
provincialios Lenkijos, apie kurią
primena staiga Paryžiun užgriuvusi
mama (Krystyna Janda). Prancūzė
Šarlotė (Anais Demoustier) masina
nauja seksualinė patirtis ir galimybė
išsigyti geidžiamu brangių daiktų.

Szumowska rodo situacijas, bet
net nebando ijas pasigilinti. Banalus
Anos šeimos gyvenimas, vyresnio
sūnaus vienatvė ir narkotikai, jau-
nesniojo virtualių žaidimų poreikis,

banalus ir šokas susidūrus su kitaip
gyvenančiomis merginomis. Bet vietoj
pastangų jyeikti banalumą matome
daug gražių jaunų kūnų, daug
erotinių scenų visai „ties riba“. Jos
turi šokiruoti žiūrovus, o kartu įrodyti,
kad ir jie tokie pat miescionys bei hipokritai. Bet režisierės provoka-
cija šiuo atveju tik paryškina fil-
mo pseudoproblemas.

Szumowska slysta paviršiumi ir
daugina stereotipus. Filme rodomi
vyrai – silpni, slykštūs, mēgstan-
tys prievertai, kvaili, ypač tas, kuris
nuogas groja gitara. Gražiuose pran-
cūžkuose interjeruose krizę išgy-

venanti Ana iliustruoja stereotipą
apie brandos troškimą, manieringą,
nors ironiška scena, kai Ana mato
savo svečius nuogus, padvelkia kai-
ruoliška 7-ojo dešimtmečio buruazijos
kritika.

Kita vertus, „Jos“ – savaip sim-
tomiskas filmas. Iš jo gali suprasti
europietiško „art-house“ kino re-
ceptą: drąsios erotinės scenos imitu-
ojata visuomenės kritiką, mastur-
bacija – tapatybės paieškas, o moterų
istorijos tampa geidžiamu produk-
tu, ypač jei jis įpakuotas į gražius
kūnus.

Parodos	Galerija „Vartai“ Vilnius g. 39 Knuto Čiada „Tripolis“ Lauros Garbštinės „Laikino meno fondas“ „Prospektas“ fotografijos galerija Gedimino pr. 43 iki 13 d. – Algimanto Aleksandravičiaus fotografijų paroda „Paskutinieji LDK piliečiai“ Vilniaus fotografijos galerija Stiklių g. 4 iki 13 d. – Kęstučio Savicko fotografijų paroda „Veidrodis“ Šv. Jono gatvės galerija Šv. Jono g. 11 Lietuvos medalio kūrėjų stovyklos paroda „Iškiliausiams – abi medailio pusės“ Jaunuolių skulptorių bronzos liedinimo simpoziumo paroda „Gurgutis 2010–2012“ Lietuvos dailininkų sajungos galerija Vokiečių g. 4 Vitrinoje – Mažosios plastikos paroda „Reliktas“ Galerija „Arka“ Aušros Vartų g. 7 iki 13 d. – „Start Art“ grupės paroda „Chronotopologija“ Slovakijos skulptūros ir juvelyrės paroda „Burbulas“ Gražinos Vitartaitės tapybos paroda „Sustojęs laikas“ „Lietuvos aido“ galerija Trakų g. 13 Virginijaus Viningo paroda „Šokio anatomija“ Galerija „Meno niša“ J. Basanavičiaus g. 1/13 Alono Štelmano tapybos paroda „Nekrofilija“ Pamėnkalnio galerija Pamėnkalnio g. 1/13 Susanne Hagaard (Danija) parodos „My erotic childhood“ Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus Pilies g. 40 Gintaro Znamierowskio ir Donato Srogio paroda „Žmogus, kultūra, poreikiai: mylėti kultūrą, pažinti save ir kitus. 1988–2012“ Teatro, muzikos ir kino muziejus Vilnius g. 41 Henriko Schütze's (Danija) tapyba nuo 11 d. – Vegos Vaičiūnaitės paroda Galerija AV17 Aušros Vartų g. 17 Juvelyrs Ulvi Haagensen paroda „Kasdien“ „Juškų gallery“ B. Radvilaitės g. 6B iki 12 d. – Adolfo Valeškos vitražai Senamiesčio menininkų galerija Totorių g. 22/4 iki 9 d. – Kauno meno mokyklos 90-mečiui skirta paroda „Dailės istorijos fragmentai“ Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos galerija Šv. Jono g. 11 iki 12 d. – Virginijos Vareikytės fotografijų paroda „Tiškevičiai. Šeimos portretas“ LMA Vrublevskių biblioteka Žygimantų g. 1 Pranciškaus Baltraus Šivickio 130-osioms gimimo metinėms skirta paroda Pylimo galerija Pylimo g. 30 Paroda „Dvylika Viktoro Petraičiaus vizijų“ „Dailininkų menė“ Šeimyniškių g. 23 „Spalvų magija Stasio Jusionio tapyboje“ Lietuvos nacionalinė filharmonija Aušros Vartų g. 5 iki 12 d. – Daliūtės Ivanauskaitės paroda	KAUNAS M. Žilinsko dailės galerija Nepriklausomybės a. 12 iki 14 d. – festivalio „Kaunas photo 2012“ paroda „Apie fotografiją“ Kauno paveikslų galerija K. Donelaičio g. 16 iki 7 d. – paroda „Jauna Kauno tapyba 2012“ nuo 11 d. – akvarėlių biennialės „Baltijos tiltai“ atrankinė-konkursinė paroda „Sąsajos“ Žmuidzinavičiaus kūrinių ir rinkinių muziejus V. Putvinskio g. 64 Kazio Šimonio (1887–1978) paroda „Svajų miražai“ Keramikos muziejus Rotušės a. 15 Algimanto Patamsio kūrybos paroda nuo 5 d. – Živilės Bardzliauskaitės-Bergins porceliano paroda „Atspindys“ Ryšių istorijos muziejus Rotušės a. 19 Aloyzo Stasiulevičiaus tapyba Galerija „Meno parkas“ Rotušės a. 27 iki 14 d. – festivalio „Kaunas Photo 2012“ laureatų paroda: Alexandra Demenkova (Rusija), Andreas Meichsner (Vokietija), Wilma Hurksainen (Suomija) Galerija „Balta“ M. Valančiaus g. 21 Meno projektas „Konceptacija versus Technologija“. Gao Yuan (Taivanas) fotografijos Galerija „Aukso pjūvis“ K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53 iki 8 d. – Valdo Pukevičiaus keramika KLAIPĖDA Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerija Liepų g. 33 Česlovo Janušo (1907–1993) paroda „Prie Baltijos ir prie Atlanto“ Paroda „Prano Domšaičio gėlės“ Vytauto Kašubos kūrybos ekspozicija „Žmogaus misterija“ iki 10 d. – „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę“ KKC parodų rūmai Aukštajų g. 1 / Didžioji Vandens g. 2 Renatės Lūšis retrospektyvinė paroda Gabrielės Gervickaitės „Technokūnai '12“ Šiuolaikinio meno projektas „Prestižas: šiu dienų fantasmagorija“ ŠIAULIAI Dailės galerija Vilnius g. 245 nuo 5 d. – Arūno Vasiliausko kūrybos paroda „Nuo durų įki durų“ Šiaulių universiteto dailės galerija Vilnius g. 141 nuo 5 d. – Ugniaus Ratniko paroda „Antenos“ Šiaurės Lietuvos kolegija Tilžės g. 22 Rimtauto Norvaišo fotografijos PANEVĖŽYS Dailės galerija Respublikos g. 3 „Šiuolaikinė Lietuvos dailė 2012“ iki 14 d. – Stasio Povilaičio fotografijų paroda „91“ Fotografijos galerija Vasaros 16-osios g. 11 Vitalio Čepausko ir Lijanos Judickaitės paroda „Laiko sprausas“ „Galerija XX“ Laisvės a.7 iki 10 d. – Panėvėžio dailės mokyklos pedagogų paroda „Vizitinė kortelė“	„7md“ rekomenduoja
Dailė			
<p>Šiuolaikinės tekstilės menininkė Eglė Ganda Bogdanienė kaip Chukas Norrisas sugebėjo tai, kas neįmanoma, – 8 kv. metrų patalpose sičkingai sudėjo viso gyvenimo retrospektyva ir dar naujausius biurokratinės praktikas į kūrybą integruojančius kūrinius bendru pavadinimu „Red tape“. VDA Tekstilės galerija „Artifex“ (Gaono g. 1, Vilnius) anaiptol neatrodo pergrūsta, tačiau joje dabar apsigyveno daugybė įdomiausių istorijų. Paroda veikia iki spalio 27 d. Galerija dirba antradienį–penktadienį 12–18 val., šeštadienį 12–17 val.</p> <p>Nereikšmingumu besimėgianti, Kęstučio Šapokos kuruojama paroda „Žmogus, kultūra, poreikiai: mylėti kultūrą – pažinti save – suprassti kitus 1988–2012“ sulaikė antrojo epizodo (pirmas rodytas gegužės mėnesį). Projektas, siūlyantis pažvelgti „iš bluos perspektivos“, kaip ir pirmajį kartą pristatomas Marijos ir Jurgio Šlapelių name-muziejue (Pilies g. 40, Vilnius). Paroda veikia iki spalio 17 d. Eksposicija atvira trečadienį–šeštadienį 11–17 val.</p> <p>I estės Eve Kask vardą staigiausiai reaguoja grafikos menininkai ir specialistai, mat šioje aplinkoje meistriškumo ir konceptualumo derinys yra labiausiai vertintinas. Menininkės kūrybos paroda „EE Estonian Express. Tikroji sėkmės istorija“ rodoma Vilniaus grafikos meno centro galerijoje „Kairė–dešinė“. Paroda veikia iki spalio 13 d. Galerija dirba antradienį–penktadienį 11–18 val., šeštadienį 11–15 val.</p> <p>Teatras</p> <p>Spalio 6, 7 d. – paskutinis „Sirenu“ festivalio spektaklis, Lietuvoje gerai žinomo italių režisierius Romeo Castelluci kūrinių „Apie Dievo Sūnaus veido konceptacija“. Kaip teigia kūrėjas: „Šio spektaklio metu scenos fone matome Antonello da Messinos nutapytą Isganytojo portretą. Visa scena – tai labai paprasta kadru sekla, kuria rodomas sūnaus mėgiminas nuprausti seną tėvą ir sugrąžinti jam orumą. Bergždžiai. Jėzus, Salvator Mundi (lot. Pasaulio gelbėtojas) tampa nebyliu sūnaus nesėkmės liudininku.“</p> <p>Kinės</p> <p>Du šiu metų Kanų kino festivalio prizininkus – Keno Loacho „Angelų dalis“ (9 d. 21 val.) ir Thomo Vinterbergo „Medžioklė“ (10 d. 21 val.) – galite pamatyti Kauno kino festivalio programoje, „Skalvijos“ kino centre.</p>			
Spektakliai			
<p>VILNIUS</p> <p>Nacionalinis operos ir baletų teatras</p> <p>6 d. 12 val. – J. Gaižausko „BURATINAS“ . Dir. – M. Jauniškis</p> <p>6 d. 19 val. – E. Kaniavos jubiliejinius koncertas. Dir. – M. Staškus</p> <p>7 d. 12 val. – B. Pawłowski „SNIĘGUOLE IR SEPTYNI NYKŠUKAI“ Dir. – A. Sulcys</p> <p>10 d. 8.30 – G. Bizet „KARMEN“ Dir. – R. Šerénikas</p> <p>11 d. 18.30 – M. Theodorakio „GRAIKAS ZORBA“ Dir. – M. Staškus</p> <p>12 d. 18.30 – A. Adamo „ŽIZEL“ Dir. – A. Šulcys</p> <p>Nacionalinis dramos teatras</p> <p>Didžioji salė</p> <p>6, 7 d. 18.30 – „APIE DIEVO SŪNAUS VEIDO KONCEPCIJĄ“ Rež. – R. Castellucci (festivalis „Sirenos 2012“)</p> <p>10 d. 18.30 – M. Bulgakovo „MEISTRAS IR MARGARITA“ Rež. – O. Koršunovas</p> <p>11 d. 18.30 – A. Čechovo „DĒDĒ VANIA“ Rež. – E. Lacascade'as (Prancūzija)</p> <p>12 d. 18.30 – A. Schnitzlerio „10 DIALOGŲ APIE MEILĘ“ Rež. – Y. Ross</p> <p>13 d. 18.30 – F. Dostoevskio „STEPANČI-KOVO DVARAS“ Rež. – J. Vaitkus</p> <p>14 d. 12 val. – K. Čiukovskio „DAKTARAS AISKAUDA“ Rež. – E. Jaras</p> <p>Mažoji salė</p> <p>5 d. 19 val. – J. Jokelos „FUNDAMENTALISTAI“ Rež. – J. Vaitkus</p> <p>6 d. 16 val. – S. Mrožeko „NAŠLĖS“ Rež. – S. Račkys</p> <p>7 d. 12 val. – Just. Marcinkevičiaus „GRYBU KARAS“ Rež. – V. Masalskis</p> <p>Studija</p> <p>6 d. 19 val. – T. Kavtaradzés „NAMISÉDA“ Rež. – G. Tuminaitė-Radvinauskienė</p> <p>7 d. 16 val. – „LIŪDNOS DAINOS IŠ EUROPOS ŠIRDIES“ (pagal F. Dostoevskio</p> <p>Vilniaus mažasis teatras</p> <p>5 d. 18.30 – A. Čechovo „TRYS SESERYS“ Rež. – R. Tuminas</p> <p>6 d. 18.30 – M. Ivaškevičiaus „MADAGASKARAS“ Rež. statytojas – R. Tuminas, rež. – A. Dapšys</p> <p>7 d. 12 val. – „MAMA KATINAS“ Rež. – E. Jaras</p> <p>9 d. 16, 20 val. – „ANTIGONĖ“ (Sofoklio tragedijos motyvais) Scen. aut. ir rež. – B. Mar</p> <p>9 d. 18 val. – „KIVIRČAS“ (pagal N. Gogolio apysaką „Kaip susipyko Ivanas Ivanovičius su Ivanu Nikiforovičium“) Insc. ir spektaklio aut. – V. Čubenko, O. Jemilijanovas</p> <p>10 d. 18, 20.30 – „KITAS KAMPAS“ (všĮ „Sąmoningas žmogus“)</p> <p>11 d. 18 val. – Armėnų teatro dienos</p> <p>11 d. 21 val. – tarptautinis monospektaklių festivalis „Atspindys“</p> <p>12 d. 18.30 – „MOTINA (VASA ŽELEZNOVA)“ Rež. – K. Glušajevas</p> <p>OKT/Vilniaus miesto teatras</p> <p>11, 12 d. 19 val. OKT studijoje – F. Kafkos „NUOSPRENDIS – METAMORFOZĖ“ Rež. – P. Ignatiavičius</p> <p>Valstybinis jaunimo teatras</p> <p>7 d. 12 val. – A. Giniotė „JUZÉ DYKADUONIS“ Rež. – A. Giniotis</p> <p>7 d. 18 val. – „JIS IR JI“ (pagal J. Biliūno ir J. Janulaitės-Biliūnienės laiškus) Scen. aut. ir rež. – B. Mar (Salė 99)</p> <p>9 d. 18 val. – H. Ibseno „ŠMÉKLOS“ Rež. – A. Jankevičius (Salė 99)</p> <p>10 d. 18 val. – I. Menchellio „KAPINIŲ KLUBAS“ Rež. – A. Latėnas</p> <p>11 d. 18 val. – M. Frayn „TRIUKŠMAS UŽ</p>			

KULISU". Rež. – P.E. Landi	GARSAI". Dir. – J. Vilnonis	11 d. 18 val. <i>Mažeikių Švč. Jėzaus Širdies bažnyčioje</i> – J. Leitaitė (mecosopranas), J. Kazakevičiūtė (vargonai)
12 d. 18 val. – A. Juozaičio „ŠIRDIS VILNIUJE". Režisieriai – J. Vaitkus, A. Vidžiūnas	11 d. 17 val. – C. Coleman „MIELOJI ČARITI". Dir. – J. Geniušas	12 d. 18 val. <i>Jonavos kultūros centro Meno galerijos salėje</i> – Valstybinis Vilnius kvartetas. J. Gedminaitė (sopranas), V. Giedraitis (klarnetas)
Rusų dramos teatras	Kauno muzikinis teatras	VILNIUS
5 d. 18 val. – N. Simono „PASKUTINYSIS AISTRINGAS MEILŪŽIS". Rež. – O. Lapina, J. Bogdanovič-Golubeva	7 d. 18 val. – V. Balsio „ŽMOGUS MEDYJE". Rež. – V. Balsys	Kongresų rūmai
<i>Jaroslavio F. Volkovo akademiniu dramas teatro spektakliai</i>	Kauno kamerinis teatras	5–7 d. 19 val. – G. Puccini „Manon Lesko". Dir. – G. Rinkevičius
6 d. 19 val. – L. Andrejevo „JEKATERINA IVANOVNA". Rež. – J. Marcelli ()	„KAVINĖ „PAS BLEZA". Rež. – S. Rubinovas	9 d. 19 val. – Novosibirsko akademinius simfoninius orkestras. Solistas L. Geniušas (fortepijonas). Dir. – G. Rinkevičius. Programoje S. Rachmaninovo kūriniai
7 d. 19 val. – spektaklis-koncertas „TEATRO BLIUZAS". Muzikinis vad. ir dir. – I. Jesipovičius	7 d. 18 val. – D. Čepauskaitės „BE GALO ŠVELNI ŽMOGŽUDYSTĖ". Rež. – S. Rubinovas	Lietuvos muzikų rėmimo fondas
10 d. 18 val. – PREMJERA! A. Jablonskajai „STABMELDŽIAI". Rež. – J. Vaitkus	12 d. 19 val. – A. Slapovskio „NUO RAUDONOS ŽIURKĖS IKI ŽALIOS ŽVAIGŽDĖS". Rež. – D. Rabašauskas	10 d. 18 val. <i>S. Vainiūno namuose</i> – IV tarptautinio jaunimo muzikos festivalio-konkursu „Su muzika per Europą" Grand Prix ir pirmųjų premijų laureatai
Teatras „Lėle"	KLAIPĖDA	Šv. Kotrynos bažnyčia
Didžioji salė	Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras	7 d. 15 val. – G. Kaukaitė (vokalas), G. Tamutytė (vokalas), J. Sakalauskas (vokalas), P. Jaraminas (fortepijonas), Vilnius kultūros centro moterų choras „Liepos" (choro meno vad. – A. Steponavičiutė-Zupkausienė)
6 d. 12 val. – J. Mačiukevičiaus „BITĖ MAJA" (V. Bonzelo knygos „Bitė Maja ir jos nuotykių" motyvais). Rež. ir dail. – V. Mazūras	7 d. 12 val. – F. Poulenco „DRAMBLIUKO BABARO ISTORIJA"	12 d. 19 val. – Baltijos gitarų kvartetas: S.S. Lipcius, S. Krinicas, Ch. Ruebenas, Z. Čepulėnas; Vilnius miesto savivaldybės šv. Kristoforo kamerinis orkestras. Dir. – D. Katkus
7 d. 12 val. – „DAKTARAS DOLITLIS" (pagal H. Loftingą). Rež. – R. Driežis	7 d. 17 val. <i>Teatro kolonų salėje</i> – „Romansų vakaras"	Vaka rai
Mažoji salė	9 d. 18 val. – M. McDonaghio „LUOŠYS IŠ AINIŠMANO SALOS" (Permės teatras „U mosta")	VILNIUS
5 d. 18.30 – „PASVYDO" (pagal A. Strazdo eileraščius). Rež. ir dail. – A. Bagočiūnaitė-Paukštienė	11, 13 d. 18.30 – G. Puccini „SESUO ANDŽELIKAI", „DŽANIS SKIKIS"	Rašytojų klubas
6 d. 14 val. – „RAUDONKEPURĖ" (pasakų apie Raudonkepuraitė motyvais). Rež. ir dail. – V. Mazūras	Klaipėdos lėlių teatras	9 d. 17.30 – poetės, vertėjos Z. Mažeikaitės kūrybos vakaras. Dalyvauja Z. Mažeikaitė, literatūrologė D. Mitaitė, redaktorė B. Balčienė, skaitovė I. Plaušinaitė, fleiņinkė V.M. Zabrodaitė
7 d. 14 val. – N. Indriūnaitės „COLIUKĖ" (H.Ch. Anderseno pasakos motyvais). Rež. ir dail. – R. Driežis	6, 7 d. 12 val. – PREMJERA! „KUR DÉMELĖ?" Rež. – K. Jurkštaitė	Mokslo akademija
Menų spaustuvė	ŠIAULIAI	9 d. 16.30 – J.I. Kraševskio 200-ujų gimimo metinių minėjimas ir veikalas „Vytauto Lietuvos" sutikuvės. Dalyvauja R. Narunecas, L. Klimka, M. Jučas, K. Uscila. Muzikuoją Vilnius B. Dvariono desimtmetės muzikos mokyklos auklėtiniai. Renginį veda D. Kaunas
5 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – PREMJERA! „BRANGIOJI MOKYTOJA". Rež. – I. Stundžytė (teatro laboratorija „Atviras ratus")	Šiaulių dramos teatras	Vilniaus mokytojų namai
6 d. 12 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „STEBUK-LINGAS MEDIS". Kūrybinė grupė M. Markevičius, A. Balionis, M. Sucyla, T. Chmelevskis	5 d. 18 val. – D. Čepauskaitės „DIENA IR NAKTIS". Rež. – S. Rubinovas (Kauno kamerinis teatras)	5 d. 9–18 val., 6 d. 9–15 val. <i>Kiemelyje – paroda-mugė „Sodo kraitė"</i>
6 d. 12 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „DIVIDUKAS" (pagal T. Ahrenso pjesej). Rež. – I. Stundžytė (teatras „Atviras ratus")	PANEVĖŽYS	5 d. 9–18 val. 6 d. 9–15 val. <i>Kiemelyje – paroda „Kaimas mieste"</i>
6 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „ARA-BIŠKA NAKTIS". Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė")	Juozo Miltinio dramos teatras	6 d. 15 val. <i>Didžiojoje salėje</i> – Vilniaus mokytojų namų senjorų klubo „Svetoč" šventinis koncertas
6 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „ATVIRAS RATAS". Rež. – A. Giniotis (teatro laboratorija „Atviras ratus")	6 d. 17 val. – PREMJERA! L. Gersche's „LAISVIEJI DRUGELIAI". Rež. – D. Kazlauskas	6 d. 15 val. <i>Vilniaus senamiestyje</i> – akcija „Muzikos raktas", skirta dainuojamosioms poezijos festivaliui „Tai – aš"
7 d. 12 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „LAI LAI LAI". Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė")	7 d. 17 val. – I. Abele „JAZMINAS". Rež. – M. Kimele	7 d. 11 val. <i>Svetainėje</i> – Lietuvos mokytojų literatūrų „Spindulio" draugijos kūrėjų susitikimas „Mairiono metus palydint"
7 d. 12 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „PELIUKAS GITAROJE". Rež. – S. Degutytė („Sstalo teatras")	11 d. 18 val. – M. Gorkio „MOTINA (VASA ŽELENOVA)". Rež. – K. Glušajevas (Valstybinis Vilnius muzikinis teatras)	7 d. 12–6 val. <i>Kiemelyje</i> – „Blusų turgus"
9 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „ATVIRAS RATAS". Rež. – A. Giniotis (teatro laboratorija „Atviras ratus")	Koncertai	7 d. 15 val. <i>Svetainėje</i> – Vilnius kupiškėnų vakaras. P. Zulono knygos „Atsiminimai" ir J. Žebrytės knygos „Kupiškėnų skautai ir šauliai" pristatymas
9 d. 19, 20 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „BALSAS YRA GAUSMAS". Kūrėjai R. Sakalauskas, M. Natalevičius (kūrybinė grupė „Operomanija")	Lietuvos nacionalinė filharmonija	8 d. 18 val. <i>Svetainėje</i> – vakaras iš ciklo „Pažinkime Vilnių". N. Balčiūnienės paskaita „Vilnius ir jo apylinkių saugomos teritorijos"
11 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „PAUKŠČIAI". Choreogr. – G. Ivanauskas (G. Ivanausko teatras)	6 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Valstybinis Vilnius kvartetas. Solistas L. Mikalauskas (bosas). Merginų choras „Liепaitės" (vad. ir dir. – J. Vaitkevičienė). Dalyvauja Vilnius dailės mokyklos jaunieji dailininkai. Programoje J. Naujalius, M.K. Čiurlionis, J. Pakalnis, G. Kuprevičius, K. Vasiliauskaitės ir kt. kūrinių	9 d. 16 val. <i>Didžiojoje salėje</i> – rusų romano mylojtojų Lietuvos draugijos „Melos" vakaras, skirtas M. Pozlevič jubiliejui
12 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „BUDĘ-JIMAI". Choreogr. – V. Jankauskas (V. Jankausko šokių teatras)	7 d. 16 val. <i>Trakų pilies Didžiojoje menėje</i> – A. Krikščiūnaitė (sopranas), instrumentinė grupė „Subtilė-Z" P. Velikis (akordeonas), D. Mihailovs (akordeonas), L. Vaitkus (tenorinė birbynė) ir V. Švažas (perkusija)	9 d. 18 val. <i>Svetainėje</i> – vakarų ciklas „Pasidainavimai su Veronika", skirtas dainuojamosių poezijos festivaliui „Tai – aš"
KAUNAS	Kauno dramos teatras	KAUNAS
Kauno muzikinis teatras	12, 13, 17, 18 d. 19 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – PREMJERA! A. Škėmos „BALTA DROBULĖ". Rež. – J. Jurašas	Maironio lietuvių literatūros muziejuς
5 d. 18 val. – L. Fallio „MADAM POMPADUR". Dir. – J. Janulevičius	9 d. 18 val. <i>Naujosios Akmenės kultūros centre</i> – Čiurlionio kvartetas, Šiaulių kamerinis orkestras. Solistas L. Mikalauskas (bosas)	11 d. 10 val. – moksline konferencija „Maironis: gyvenimas eina ratu"
6 d. 18 val. – J. Strausso „VIENOS KRAUJAS". Dir. – V. Visockis		
7 d. 18 val. – G. Kuprevičiaus „KARALIENĖ BONA". Dir. – V. Visockis		
10 d. 12 val. – R. Rodgers „MUZIKOS		

Bibliografinės žinios

MENAS. FOTOGRAFIJA

Amatų metai. Žagarė : dokumentų ir atsiminių apžvalga / Romualda Vaitkienė. – [Kaunas : Arx reklama ; Žagarė (Joniškio r.)] : Žagarės regioninio parko direkcija, 2012 ([Kaunas] : Arx reklama). – 246, [6] p. : iliustr., faks., portr. – Skiriama Žagarės regioninio parko 20-mečiui. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-609-8081-01-5 (ir.)

Kostas Dereškevičius. Tapyba / Raminta Jurėnaitė ; [vertėjas Jurij Dobriakov]. – [Vilnius] : Modernaus meno centras, 2012 ([Vilnius] : BALTO print). – 346, [1] p. : iliustr. – Virš. antr. ir aut. nenurodyti. – Gretut. tekstas liet., angl. – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-609-95406-4-1 : [99 Lt]

Kėdainiai : [fotoalbumas] / Vydas Bečelis, fotografių ; [tekstas: Algirdas Juknevičius ; vertimas: Valdas Sedeika]. – Kaunas : [Kopa], 2012 ([Kaunas] : Kopa). – 127, [1] p. : iliustr. – Gretut. tekstas liet., angl. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-9955-772-41-5

London in 3D : three-dimensional snapshots of the iconic city / Tadas Vidmantas. – [Kaunas : Kopa, 2012] ([Kaunas] : Kopa). – [148] p. : iliustr. + 3D akiniai. – Tiražas [5000] egz. – ISBN 978-9955-772-40-8 (ir.)

N.A.M.U.K.A.S. : nematybos negirdėtos architektų mintys ir idėjos, urviniai, kabantys, apvalūs ir kitokie statiniai / Aleksandra Mizielińska, Daniel Mizieliński ; iš lenkų kalbos vertė Irena Aleksiutė. – Vilnius : Modernaus meno centras, 2012 (Inovroclavas (Lenkija) : Druk-Intro SA). – 155, [1] p. : iliustr. – Nugar. antr.: Namukas. – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-609-95406-1-0 (ir.) : [28 Lt]

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

Išsiveržk, širdie... : [eilėraščiai] / Dalia Bindokienė. – Kaunas : [Arx reklama], 2012 (Kaunas : Arx reklama). – 215, [8] p. : iliustr. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-609-8081-03-9

Kalbėsiu tylo : poezija ir dienoraščio atspindžiai / Judita Rimkevičienė ; [knijoje paauodoti Marijaus Rimkevičiaus piešiniai]. – Vilnius : J. Rimkevičienė, 2012 (Vilnius : Petro ofsetas). – 319, [1] p. : iliustr. – Tiražas 700 egz. – ISBN 978-609-408-281-8

Kiparisų namai : romanės / Michael Korty ; iš anglų kalbos vertė Rūta Steponavičiutė. – Kaunas : Obuolys [i.e. MEDIA INCOGNITO, 2012] (Kaunas : Spindulio sp.). – 523, [2] p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-609-403-374-2 (ir.)

Koriko duktė : romanės / Oliver Pötzsch ; iš vokiečių kalbos vertė Ieva Sidaravičiutė. – Kaunas : Obuolys [i.e. MEDIA INCOGNITO, 2012] (Kaunas : Spindulio sp.). – 504, [2] p. : iliustr. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-609-403-379-7 (ir.)

Mergele : romanės / Kimberly Cutter ; iš anglų kalbos vertė Laima Pacevičienė. – Kaunas : Obuolys [i.e. MEDIA INCOGNITO, 2012] (Kaunas : Spindulio sp.). – 411, [2] p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-609-403-370-4 (ir.)

Mes nusipirkome zoologijos sodą : [kai gyvenimą aukštyn kojomis apverčia 200 laukinių gyvūnų...] / Benjamin Mee ; iš anglų kalbos vertė Ignas Urnikas. – Kaunas : Obuoliukas [i.e. MEDIA INCOGNITO, 2012] (Kaunas : Spindulio sp.). – 396, [2] p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-609-403-369-8

Mielas draugas : romanės / Guy de Maupassant ; iš prancūzų kalbos vertė Vytautas Girčys. – 2-oji patais. laida. – Kaunas : Obuolys [i.e. MEDIA INCOGNITO, 2012] (Kaunas : Spindulio sp.). – 488, [2] p., [4] iliustr. lap. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-609-403-381-0

Paganinio kontraktas : romanės / Lars Kepler ; iš švedų kalbos vertė Simona Jankūnaitė. – Kaunas : Obuolys [i.e. MEDIA INCOGNITO, 2012] (Kaunas : Spindulio sp.). – 587, [2] p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-609-403-373-5 (ir.)

Paskutinė daina : romanės / Nicholas Sparks ; iš anglų kalbos vertė Žilvinas Lukoševičius. – Kaunas : Obuolys [i.e. MEDIA INCOGNITO, 2012] (Kaunas : Spindulio sp.). – 557, [1] p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-609-403-372-8

Saugus prieglobstis : romanės / Nicholas Sparks ; iš anglų kalbos vertė Gabriele Prismantaitė. – Kaunas : Obuolys [i.e. MEDIA INCOGNITO, 2012] (Kaunas : Spindulio sp.). – 492, [1] p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-609-403-378-0

Simono Daukanto pirštas : [straipsniai ar aforizmai] / Algiris Kuklys. – Klaipėda : Klaipėdos universiteto leidykla, 2012 (Klaipėda : KU I-kla). – 123, [1] p. – Tiražas [60] egz. – ISBN 978-9955-18-677-9 : [12 Lt]

Vingis : almanahas : stixių ir prozai / Sojuzo sėliųkių komiteto Lietuvos ; [sоставитель Владимир Беляевский]. – Вильнюс : [Biržnio mašinų kompanija] : A. Kutkinas, 2012- .

/Ku./ 2 : поэзия и проза / Международная ассоциация писателей и публицистов ; [составитель Кристина Куткинаite]. – Вильнюс : Lentvaris (Trakų r.) : A. Kutkinas, 2012 (Vilnius : BMK I-kla). – 196 p. : iliustr., nat., portr. – Nugar. antr. : Альманах „Vingis“. – Tekstas liet., lenk., rus. – Этот

„Kelyje“

Savaitės filmai

360 laipsnių: meilės ir nuodėmių ratu ***

Originalus šio garsaus brazilų režisieriaus Fernando Meirelleso („Dievo miestas“, „Ištikimas sodininkas“) filmo pavadinimas „360“. Lietuvių platinėjai kažkodėl nusprendė jį „pagardinti“ banalybėmis, nors kelios šiuolaikinės istorijos apie personą iš įvairių miestų ir šalių vargu ar turi ką bendra su meilės romanų skaitoju skoniu ir interesais. Filmo herojai – iš skirtinų socialinių sluoksnių, bet kažkas juos traukia vieną prie kito. Tiktai sekšas? Ar tai vis dėlto meilė? Pasak režisieriaus, žmogus visada „gilesnis“, nei pats mano apie save. Filmas prasideda Vienoje, paskui veiksmas perkeliama į Paryžių, Londoną, Bratislavą, Rio de Žaneirą, Denverį ir Finiką. Filmas sukurtas pagal 1897 metų Arthuro Schnitzlerio pjesę „Ratas“, kuri kelis dešimtmečius po pasirodymo kėlė skandalus, nes kalbėjo apie seksualinius ryšius. Meirellesas nėra pirmasis, émęsis šios pjesės ekranizacijos: filmus kūrė Maxas Ophülsas, Roger Vadimas, vienas naujausių Keno Kwapiso „Seksualinių gyvenimų“ (2005). Meirelleso filme vaidina Anthony Hopkinsas, Jude'as Law, Rachel Weisz, Benas Fosteris, Moritzas Bleibtreu, Maria Flor (D. Britanija, Austrija, Prancūzija, Brazilija, 2011). (Vilnius)

Į Romą su meile ****

Naujas Woody Alleno filmas – tai keturių tarpusavyje nesusijusios istorijos, išrašytos į amžinojo miesto vaizdus. Filmo herojai – amerikietis architektas (Alec Baldwin), sugrįžę į miestą po ilgos pertraukos; paties Alleno suvaidintas operos režisierius pensininkas į Romą atskrido susipažinti su būsimais savo dukters uošviais; Pénélope Cruz šiekart vaidina brangią prostitutę, jos istorija išrašyta į jaunos provincialų poros, svajančios persikelti į Romą, nuotykius. Ketvirtoji istorija, kurioje pagrindinė vaidmenį sukurė garsus italių komikas Roberto Benigni, skirta ižymybų kultui. Benigni herojus vieną dieną be jokios aiškios priežasties tampa masių numylėtiniu. Tačiau visas tas istorijas jungia apmąstymai apie meilę, šlovę, meną, išnykimą, netiketą sėkmę ir tokį pat netiketą pralaimėjimą. Unikalus Alleno vaizduotės pasaulis, jo sugebėjimas sujungti intelektualumą ir komizmą stebina ir šiekart (JAV, Italija, Ispanija, 2012). (Vilnius, Kaunas, Šiauliai)

Kelyje ***

Po tévo mirties pradedanties rašytojas Selas Paradaizas susipažista su jaunu ir žaviu Dinu Moriarciu. Šis ką tik išejo į kalėjimo ir yra vedės gražuočę Marilu. Visi trys tampa neįskiriamais draugais. Siekdami visiškos laisvės jie nesitaiksto su jokiais gyvenimo sąlygiškumais ir leidžiasi į kelionę, atrasdami pasaulį, kitus žmones ir save. Pagal bitnikų kartos bibliją – Jacko Kerouaco romaną sukur tame Walterio Salleso filme pagrindinius vaidmenis sukurė Kristen Stewart, Amy Adams, Kirsten Dunst, Viggo Mortensenas, Steve'as Buscemi, Garretas Hedlundas, Tomas Sturridge'as (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Marijampolė)

Laukiniai ***

Jauni milijonieriai Benas ir Čonas užsiima verslu Kalifornijos pakrantėje. Benas – puikus botanikas, Čonas – skolų išmušinėjimo ir kovų su konkurentais meistras. Jų darbe pasitaiko sudėtingų akimirkų, juk jie augina geriausią pasaulio žolę. Pačias sudėtingiausias problemas padeda spręsti pažystamas FTB agentas. Bet vienos nesugebės išspręsti net jis, mat pelningu verslu susidomėjo Meksikos narkotiku kartelis. Jam vadovauja gražioji Elen, kuri sužino apie didžiausiu draugu silpnybę: jie abu myli tą pačią merginą. Dėl jos Benas ir Čonas galėtų padaryti viską... Patyręs režisierius ir gyvas klasikas Oliveris Stone'as („Būrys“) bando sugrįžti į jaunystės laikus ir būti toks kaip Tarantino. Filme vaidina Tayloras Kitschas, Aaronas Tayloras-Johnsonas, Black Lively, Johnas Travolta, Salma Hayek, Benicio Del Toro (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

***** – šedevras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras – Milda Brukštutė

Publicistika – Laima Kreivytė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacobkis | Maketas – Vanda Čemerkaite

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

5–11 d. – Kelyje (Prancūzija, D. Britanija, JAV, Brazilija) – 11.20, 14.40, 18, 21.20
Laukiniai (JAV) – 11.40, 15.15, 18.15, 21.10
Meilė yra viskas, ko reikia (Danija) – 12, 14.30, 17, 19.30, 22 val.
11 d. – Pokalbiai rihtomis temomis (rež. G. Beinoriūtė) – 20 val.
11 d. – Pabandom iš naujo (JAV) – 18.20
5–11 d. – Laiko kilpa (JAV) – 14, 16.30, 19, 21.45; Paranorman (JAV) – 11, 13, 15, 17.15, 19.15; Paranorman (3D, JAV) – 13.40, 16.10
5, 8–10 d. – Ledynmetis 4: žemynų atsiradimas (JAV) – 14.20, 16.40, 19, 21.40; 6, 7 d. – 12, 14.20, 16.40, 19, 21.40; 11 d. – 14.20, 16.40, 19, 21.40
5, 8–10 d. – Karališka drasa (JAV) – 13.40, 16, 18.20; 6, 7 d. – 11, 13.40, 16, 18.20; 11 d. – 13.40, 16 val.
5–11 d. – I Romą su meile (Ispanija, Italija, JAV) – 14, 16.20, 18.40, 21 val.
5–10 d. – Kita svajonių komanda (JAV) – 11.30, 18.35, 20.50; 11 d. – 11.30
5–11 d. – Nesunaikinami 2 (JAV) – 21.30
Demonas viduje (JAV) – 20.40
6, 7 d. – Madagaskaras 3 (JAV) – 11.40
5–11 d. – Tedis (JAV) – 12.45, 18 val.
Bornas. Palikimas (JAV) – 15.15, 20.30
360 laipsnių: meilės ir nuodėmių ratu (D. Britanija, Austrija, Prancūzija, Brazilija) – 13, 15.30, 18.15, 20.40

Forum Cinemas Akropolis

5–11 d. – Kelyje (Prancūzija, D. Britanija, JAV, Brazilija) – 14.45, 18.15, 21.30
Meilė yra viskas, ko reikia (Danija) – 11, 13.30, 16.15, 19.15, 21.40; Laukiniai (JAV) – 12.15, 15.45, 18.30, 21.15
11 d. – Pabandom iš naujo (JAV) – 18.40
5–11 d. – Laiko kilpa (JAV) – 12.30, 15.15, 18, 20.30; Paranorman (JAV) – 12.45, 15, 17.30; Kita svajonių komanda (JAV) – 12, 19.45, 21.50
5, 8, 9 d. – Karališka drasa (JAV) – 13, 15.30; 6, 7 d. – 10.45, 13, 15.30
5–11 d. – Vyras su garantija (Rusija) – 14, 19, 21 val.; I Romą su meile (Ispanija, Italija, JAV) – 11.15, 16, 20.45
5–10 d. – Absoliutus blogis: atpildas (JAV, Vokietija) – 13.45, 18.45; 11 d. – 13.45
5, 8–11 d. – Ledynmetis 4: žemynų atsiradimas (JAV) – 16.30; 6, 7 d. – 11.30, 16.30
5–11 d. – Ledynmetis 4: žemynų atsiradimas (3D, JAV) – 10.15; Paryžiaus monstras (3D, Prancūzija) – 10.30
5–9 d. – Tedis (JAV) – 17.45
5–11 d. – Bornas. Palikimas (JAV) – 20.15

„Skalvijos“ kino centras

Tarptautinis Kauno kino festivalis
Programa „Platus kampas“
5 d. – Ispanija (Austrija) – 17.30
5 d. – Pabaisos iš laukinių piečių (JAV) – 19.30
5 d. – Raktu skylutė (Kanada) – 21.30
6 d. – Atsiskyrimas (JAV) – 19 val.
6 d. – Golfo srovė po ledkalniu (Latvija, Rusija) – 21 val.
9 d. – Angelų dalis (D. Britanija, Prancūzija, Belgija, Italija) – 21 val.
8 d. – Filmas apie meilę ir grybus (JAV, Lenkija) – 15 val.
Roy'as Andersono retrospektiva
5 d. – Trumpų filmų programa – 15 val.
6 d. – Švediška meilės istorija (Švedija) – 13 val.
7 d. – Dainos iš antro aukšto (Švedija, Prancūzija, Vokietija, Danija) – 17 val.

7 d. – Giliapas (Švedija) – 21 val.

8 d. – Jūs, gyvieji (Švedija) – 17 val.
9 d. – Ryt nauja diena (dok. f., Švedija) – 17 val.

6 d. – specialūs seansai Chrisui Markerui (1921–2012) atminti – 15.30

Ursulos Meier retrospektiva

7 d. – Sesuo (Šveicarija, Prancūzija) – 19 val.

9 d. – Tvirti pečiai (Šveicarija, Prancūzija, Belgija) – 15 val.

10 d. – Izaoko sapnas (Prancūzija, Belgija) – 15 val.

Programa „Tapatumai“

6 d. – Po tuo pačiu dangum (Suomija) – 17 val.

7 d. – Kruliko kelias anapus (Rumunija, Lenkija) – 15.30

8 d. – Tomatl: pasaulio pabaigos kronika (Prancūzija) – 19 val.

9 d. – Namai ant ratų (Prancūzija, Belgija, Liuksemburgas) – 19 val.

8 d. – Tabu (Portugalija, Brazilija, Prancūzija, Vokietija) – 21 val.

9 d. – Donatas ir Avalonas (Švedija) – 19 val.

10 d. – Fish n' Chips (Kipras, Graikija, Jungtinė Karalystė) – 17.30

10 d. – Miegamajame (Lenkija) – 19.30

10 d. – Medžioklė (Danija) – 21 val.

7 d. – ciklas „Karlsono kinas“. Kukis grižta (Čekija) – 13 val.

11 d. – Miegančių drugelių tvirtovė (rež. A. Puipa) – 17 val.

11 d. – Méniesienos karalystė (JAV) – 19.50

12 d. – Jacko Kerouaco Amerika (dok. f., JAV) – 21.40

Ozo kino salė

5 d. – Amaya (Honkongas, Latvija) – 16 val.; 10 d. – 18 val.
5 d. – Aš aptarnauvau Anglijos karalių (Čekija) – 18 val.
6 d. – Tadas Blinda. Pradžia (rež. D. Ulvydas) – 16 val.; 9, 11 d. – 18 val.
6 d. – Mes už ...Lietuvą (rež. A. Lekavičius) – 18 val.; 10 d. – 16 val.
9, 11 d. – Barzakh (rež. M. Kvedaravičius) – 16 val.

KAUNAS

Forum Cinemas

5, 6 d. – Kelyje (Prancūzija, D. Britanija, JAV, Brazilija) – 12, 15, 18.15, 21.15; Demonas viduje (JAV) – 19.45, 21.50; I Romą su meile (Ispanija, Italija, JAV) – 18.30, 21 val.; Laiko kilpa (JAV) – 12.40, 15.15, 18, 20.45
5, 8–11 d. – Paranorman (JAV) – 13.45, 15.45, 17.45; 6, 7 d. – 11.30, 13.45, 15.45, 17.45
5–11 d. – Paranorman (3D, JAV) – 10.15, 14.45; Kita svajonių komanda (JAV) – 12.30, 17, 19.15; 5, 8–11 d. – Karališka drasa (JAV) – 13.30; 6, 7 d. – 11, 13.30
5–11 d. – Patrulių zona (JAV) – 16 val.
6, 7 d. – Ledynmetis 4: žemynų atsiradimas (JAV) – 10.30
5–11 d. – Absoliutus blogis: atpildas (3D, JAV, Vokietija) – 21.30

Cinamonas

5–11 d. – Laukiniai (JAV) – 11.25, 14, 16.35, 19.10, 21.45
5, 7, 9, 11 d. – Kelyje (Prancūzija, D. Britanija, JAV, Brazilija) – 15.35, 18.50, 21.30; 6, 8, 10 d. – 18.50, 21.30

5, 7, 9, 11 d. – Laiko kilpa (JAV) – 20.30; 6, 8, 10 d. – 15.35, 20.30; Džokas (3D, JAV) – 13.45; Džokas (JAV) – 11, 13, 17 val.

5, 7, 9, 11 d. – Paranorman (3D, JAV) – 11.45, 15.45; 6, 8, 10 d. – 15.45

5, 7, 9, 11 d. – Vyras su garantija (Rusija) – 15 val.; 6, 8, 10 d. – 15, 18.15

5, 7, 9, 11 d. – Kita svajonių komanda (JAV) – 17.50, 20 val.; 6, 8, 10 d. – 17.50, 20, 22.05

5–11 d. – I Romą su meile (Ispanija, Italija, JAV) – 18.45, 21 val.

5, 7, 9, 11 d. – Absoliutus blogis: atpildas (3D, JAV) – 22.05

Balsuok už mane! (JAV) – 16.45

5, 7, 9, 11 d. – Tedis (JAV) – 18.15

Karališka drasa (JAV) – 11.15, 13.30

6, 8, 10 d. – Ledynmetis 4: žemynų atsiradimas (3D, JAV) – 11.45; 5–11 d. – Ledynmetis 4: žemynų atsiradimas (JAV) – 12.30, 14.30

14.30, 19.45, 22 val.; Kita svajonių komanda (JAV) – 11.30, 13.45, 16, 18.15; Laiko kilpa (JAV) – 12.15, 15, 18, 20.30; Vyras su garantija (Rusija) – 14.30, 19 val.; Karališka drasa (JAV) – 10.30; Absoliutus blogis: atpildas (3D, Vokietija) – 20.45